

Hjärta till hjärta

*Fetischisters livsvärldar,
gemenskaper och självförståelser*

Kandidatuppsats
GNVK02 VT 2018
Genusvetenskapliga
institutionen
Lunds universitet
Handledare: Lena Gunnarsson

Noah Saarela
Oskar Larsson

Abstract

Apart from the previous writings about fetishism within a paraphilic discourse in the medical and psychology fields, fetishism, from an individual perspective, is a rather under-studied field and somewhat of a blind spot in the adjoining field of BDSM-studies in both a Swedish and international context. Fetishism can be defined as the ability of feeling a sense of satisfaction when handling or being near a certain object or when being in a specific situation.

This ethnographic bachelor thesis paints a wideranging picture of the experiences of self-defined fetishists with a focus on sexual, social and political dimensions through semi-structured interviews - based on a poststructural theoretical framework. We analyse our participants understandings of fetishism as a term, how fetishism relates to sexual orientation and how its negotiated in relation to conventional understandings of sexuality. We examine how a sense of belonging with other fetishists and a bigger 'kink-community' is considered by the participants' and how different rooms can be considered as safe spaces, or as excluding due to hegemonic ideals.

We conclude that fetishism should not be considered a clear construction but negotiated through historic and contemporary discourses, and that fetishism can deconstruct hegemonic notions of sexuality.

Key words: Fetishism, Sexuality, BDSM, Gender studies, Ethnography

Nyckelord: Fetischism, Sexualitet, BDSM, Genusvetenskap, Etnografi

Förord

Vi hoppas att denna uppsats kan vara ett litet steg på vägen i en riktning mot en kunskap om fetischism, på fetischisters villkor. Om detta lilla steg är lyckat är upp till läsaren att bedöma.

Vi vill först och främst tacka alla er som deltog i intervjuerna med oss, ni vet vilka ni är - tusen tack! Utan era kloka tankar och intressanta berättelser hade vi inte kunnat skriva den här texten. Samtalen vi hade med er har berikat oss på sätt som sträcker sig långt bortom denna uppsats. Vi vill också tacka er som deltog i frågelistan, och ni som gav oss respons tidigt i projektet genom denna.

Vi vill också rikta ett ord till vår fantastiska handledare, Lena Gunnarsson - tack för ditt kreativa tänkande, peppande och goda vägledning! Vi kunde inte ha önskat för bättre handledare genom detta projekt.

Tack Genusvetenskapliga institutionen i Lund och all fantastisk personal, lärare, forskare och andra studenter för den fina gemenskapen och lärande miljön vi fått ta del av under tre år.

Slutligen vill vi säga att vi hade velat skriva så mycket mer, och intervjuat många, många fler - för det förtjänar det här ämnet! Så även om vi strävade efter att skapa en bild av fetischister och samhörigheten kring fetischism, bör kanske denna text läsas som en skiss och ett första steg bland, förhoppningsvis, flera.

Noah och Oskar

Åkarp, Maj 2018

Innehållsförteckning

ABSTRACT	3
FÖRORD	4
INLEDNING	6
BAKGRUND	6
<i>Positionering</i>	8
SYFTE OCH FORSKNINGSFRÅGOR	10
FORSKNINGSFÄLT	10
TEORI	14
METOD	17
<i>Urval</i>	19
<i>Etiska reflektioner</i>	20
ANALYS	22
PERSONLIGA BERÄTTELSE OM DET FETISCHISTISKA GÖRANDET	22
<i>Språk för görandet</i>	24
FETISCHBEGREPPET OCH INDIVIDEN	26
FÖRHANDLANDE AV FETISCHISM I FÖRHÅLLANDE TILL KONVENTIONELLA FÖRSTÅELSER AV SEXUALITET	28
GRÄNSER OCH GEMENSKAPER	31
<i>Fetischism och BDSM</i>	32
<i>Normer inom kinkykulturen</i>	33
ATT VARA EN SEXUELL 'ANNAN'	37
<i>Likheter med HBTQ-rörelsen</i>	37
<i>Deltagarnas tankar på politiska behov</i>	39
SLUTSATSER	42
AVSLUTNINGSVIS	43
REFERENSER	45
REFERENSLISTA	45
BILAGOR	47
<i>Intervjuguide</i>	47
<i>Frågelista</i>	50

Inledning

Bakgrund

Denna uppsats handlar om fetischism, men genom hela detta projekt har en grundläggande fråga genomsyrat vårt arbete - vad är det? Vi identifierade flera möjliga diskurser och sätt att tänka kring begrepp - en medicinsk benämning för en sexuell avvikelse, en identitetsmarkör, en kommersiell produkt, en klädkod. Denna, till viss del förvirring, kring det mest centrala begreppet för studien har både verkat som en motivation för oss som studenter, som drivkraft i intervjuerna och som ledstjärna i analysarbetet. Men det har också lett till vetenskapliga problem - hur utformar vi frågor kring ett begrepp som är så uppdelat mellan medicinsk-historiska diskurser och samtida diskurser kring fetischism?

Vi anser att en studie i fetischism är motiverad enbart genom den akademiska torra som råder kring begreppet som en historisk, sexuell kategorisering - men också för att utforska en grupp i samhället som vi tror bidrar med ett viktigt perspektiv i studiet av sexualitet. Utgångspunkten i detta projekt har varit att utforska fetischism så som deltagarna i studien har gett uttryck för den, men en allmän definition vi sluter oss till är fetischism som en stark tillfredsställelse av att hantera eller vara nära vissa objekt eller att befinna sig i en viss situation.

Detta projekt betraktar vi som ett litet steg in i ett fält som kräver mycket mer forskning - ett fält som relaterat till den någorlunda etablerade BDSM-forskning men som vi föreslår skulle kunna kallas BDSM- och fetischstudier. En del större studier har gjorts om gruppen BDSM-utövare, exempelvis Charlotta Carlström (2016) som förklarar att akronymen står för de engelska begreppen Bondage och Disciplin, Dominance och Submission, Sadism och Masochism (2016, s. 16). BDSM och fetischism är två begrepp som på ett teoretiskt plan är separerade, där i mycket grova drag BDSM ofta förstås som grundat kring maktförskjutningar mellan samtyckande, vuxna personer¹ (Weiss 2011, s. xi), och fetischism som en sexuell eller icke-sexuell dragning till vissa objekt (Scorolli et al. 2007, s. 433). Som begrepp kan därför dessa betraktas som tydligt avgränsade från varandra. I praktiken förekommer dock vissa överlapp mellan fetischism och BDSM, vilket även Andrea Beckmann (2001, s. 78) noterat i en brittisk kontext. I BDSM-forskning idag har ofta fetischister - som delar vissa utrymmen

---

¹ För en mer ingående och nyanserad diskussion om BDSM-begreppet, se exempelvis Weiss (2011) utmärkta inledning.

både figurativt och faktiskt med BDSM-utövare, nämnts i förbifarten utan att utforskas närmare. Vårt projekt är därför sprunget ur en vilja att istället utgå från fetischism, och därifrån utforska dess relation till BDSM-sfären. Vår studie utgör därmed ett nytt perspektiv även inom BDSM-forskning.

Denna studie genomförs nästan tio år efter det att Socialstyrelsen i Sverige beslutade att bland annat ta bort diagnoserna fetischism och sadomasochism med den odramatiska kommentaren "Kod utgår (används ej i Sverige)" (Socialstyrelsen 2009, s. 29-30). Att det ska ha skett en stor förändring i allmänkunskap till följd av detta ser vi inte något som tyder på. Däremot verkar mainstreaming-processer och det allmänt ökande intresset för BDSM som Charlotta Carlström identifierar (2016, s. 14) hålla i sig. Idag har hemsidan Darkside, en svensk social plattform för det så kallade kinkcommunityt², drygt 194 000 medlemmar³. Kinkcommunityt, även kallad kinkykulturen är begrepp som syftar en större gemenskap av både fetischister, BDSM-utövare och andra grupper med alternativa sexuella uttryck. Detta innefattar bland annat olika grupper såsom läderbög-/läderdykecommunityn, rainwearcommunityn, ABDL (*Adult baby, diaper lover*), Waders, Puppy/Kitty/Pony-players och många, många fler⁴.

Även sexleksakshandeln tycks även ha följt med i den mainstreamingprocess Carlström identifierar - tre av de fyra första nätbutikerna som dyker upp vid en Google-sökning på "sexleksaker" har på något vis den engelska översättningen "fetish" som kategori nåbar från förstasidan. Det är tydligt att kommersiella aktörer påverkar användningen och definitionen av fetischbegreppet idag, vilket utgör en del av kontexten för denna studie. Här delar vi kriminologen och BDSM-forskaren Andrea Beckmanns bild av BDSM, här refererat till som 'SM', och fetischism i kontexten av det övergripande ekonomiska systemet:

While it is evident that elements of 'SM' and of fetish culture have become part of capitalist consumerism and thus of mainstream society, it is important to acknowledge that this development has obviously impacted on the ways in which the 'bodily practices' of consensual 'SM' are 'lived out' and interpreted. Capitalism's proliferatory imperative led to the commodification and

---

² Kan även kallas *Kinkycommunityt* av vissa deltagare, men refererar till samma gemenskap. Det samma gäller för *Kinkkulturen/Kinkykulturen*

³ Enligt startsidan på Darkside.se, hämtat 2018-05-19

⁴ Uppräkningen här är inte på något sätt uttömmande, utan bör ses som exempel på olika grupper inom kinkcommunityt

proliferation of representations of 'sex' as well as 'kinky sex'. (Beckmann 2009, s. 2)

Förutom den samhälleliga kontexten är även den akademiska kontexten för studien viktig. Det finns, till vår vetskap, inte någon studie i Sverige som utgår från gruppen självdefinierade fetischister. Carlström nämner i sin studie om BDSM stundtals fetischbegreppet och att det används flitigt av intervjupersonerna i hennes studie. Fetischism, som Carlström säger, problematiseras dock inte i samma utsträckning som BDSM och bör därför inte ses som ett fokus i hennes studie (2016, s. 17). Margot Weiss utforskar i en del av sin bok hur den studerade gruppen, BDSM-utövare i San Francisco, använder sig av sexleksaker och objekt, och ger där en bild av fetischistiska förhållningssätt till material och objekt (2011, s. 122-130). Detta gör, i likhet med Carlström, Weiss också med utgångspunkt i BDSM-utövares erfarenheter. Genom att ta utgångspunkt i fetischism ser vi vår studie som ett litet steg i att bredda BDSM- och fetischfältet.

Positionering

One becomes an insider by translating a theory or worldview into one's own language until, one day, the individual converts to thinking and acting according to that worldview. (Hill Collins 1986, s. 26)

Vi som skriver denna uppsats betraktar oss inte som främlingar för kinkcommunityt. Utanför den akademiska rollen har vi haft ett intresse som motiverat vår uppsats, och genererat vad vi betraktar en insider-position till fältet. Vad vi ser som viktigt i denna position fångas i essens av Patricia Hill Collins ord ovan - med betoning på insiderpositionen som ett visst sätt att tänka och betrakta världen. Vi har valt att inte gå in i detalj i termer av identitet eller praktik för vad detta innebär, men det är något vi diskuterat med några av deltagarna i vår studie. Vår position innebär, tror vi, att vi kunnat använda ett gemensamt språkbruk och tolkningsram i diskussioner på ett sätt som inte hade varit möjligt om vi hade varit helt ovetandes om ämnet. Monica Dalen (2015) berör denna fråga i sin metodbok när hon talar om den förförståelse den forskande tar med sig in i en studie och skriver då att det centrala kring sin förförståelse är att använda den "på ett sådant sätt att den bidrar till största möjliga förståelse av informantens upplevelser och utsagor" (2015, s. 17), vilket vi strävat efter. Vår position har också gjort att vi behövt manövrera mellan olika roller som forskarsubjekt. En uppenbar risk vi ser, och som har påtalats inom mycket metodlitteratur, är risken att som van inom en kultur missa det som skulle fånga en utomståendes intresse (O'Reilly 2012, s. 111). Karen O'Reilly skriver även om balansgången

mellan att inte bli 'hemmablind', och att samtidigt ha tillgång till vissa rum och grupper att studera. O'Reilly menar att "The point is only that there will always be some places and groups to which some people will never gain access" (O'Reilly 2009, s. 8). Inom BDSM-studier noterar vi exempelvis Zambelli som gör antagandet att ett visst avstånd behövs mellan forskaren och den studerade (2015, s. 133), och att även Carlström (2016) har en viss distans mellan sig själv som forskare och gruppen. Vår egen bild är att det är viktigt med olika perspektiv inom fältet, och ser därför gärna fler studier om fetischism och BDSM med olika metodologier.

Inom feministisk forskning har ståndpunktsteori har varit ett väl debatterat ämne (Harding 1993). Dessa diskussioner har berört frågan om att betrakta forskarjagets position som en del av, eller inte en del av den (marginaliserade) grupp forskaren undersöker, vilket i sin tur genererar olika möjligheter och positioner för kunskapsproduktion. Vi anser att vårt tillträde till rum och språkbruk inom gruppen har varit en tillgång och en förutsättning som styrt upplägget av vår uppsats, från syfte och frågeställning till de analysmöjligheter vi haft i vårt material. Samtidigt anser vi inte att 'en levd erfarenhet', eller direkt tillgång till gruppen är det enda sättet att undersöka en grupp, och ställer oss inte bakom någon form av epistemisk essentialism.

Våra dubbla roller som insiders och studerande har tvingat oss att anta en position i förhållande till gruppen som vi inte har haft tidigare. Denna roll, befast genom anteckningsblock och diktafon, har inneburit en maktdynamik som varit ny för oss. Under intervjutillfällen innebar detta att vi hade tydliga gränser mellan diskussioner när diktafonen var igång - då vi klev in i rollen som forskare, och innan och efter inspelningen - då vi kunde diskutera mer fritt som individer med deltagarna om reflektioner de haft, och våra perspektiv på dem. Dessa mer avslappnade stunder bidrog också till vår förståelse för ämnet, även om det inte resulterade i ett regelrätt 'material'.

Avslutningsvis vill vi som en fråga om positionering säga något om vår relation till tidigare forskning inom området. Som Carlström pekar på så har en stor del av forskningen om BDSM producerats i en västerländskt kontext vilket genererat en viss typ av kunskap (2016, s. 27).

[BDSM-forskning har] nästan uteslutande producerats i västvärlden, utförd av vit medelklass. Det finns ytterst lite kunskap om hur BDSM utövas utanför västvärlden. Detta är ett dilemma som också påtalas av andra forskare (Carlström 2016, s. 27)

Vi är medvetna att vårt projekt också hamnar här, och vi kan konstatera att vår studie inte kommit att problematisera ras/"eticitet" i någon utsträckning på grund av detta. Däremot ser

vi, särskilt internationellt, att detta är högst relevanta perspektiv inom området och hänvisar läsare vidare exempelvis till Ariane Cruz (2016) som undersöker rasifieringsprocesser inom pornografi och BDSM. Vi ser, i likhet med Carlström, att det behövs mer forskning inom detta område.

Syfte och forskningsfrågor

Fetischism är både inom en svensk och internationell kontext ett underbeforskat område. Detta har satt gränser för vilket typ av projekt vi har kunnat genomföra. Snarare än att snäva in oss genom en mycket specifik frågeställning, har vi strävat efter att teckna en bred bild av fetischism i Sverige och fetischisters erfarenheter av sin sexualitet och praktik.

Syftet med vår uppsats är att undersöka självdefinierade fetischisters berättelser och erfarenheter gällande deras praktik och livsvärld⁵ för att öka kunskapen om gruppen och bredda BDSM- och fetischstudier som akademiska fält.

Följande forskningsfrågor ligger till grund för uppsatsen:

- Hur definierar och förstår fetischister sig själva i relation till hegemoniska sexualitetsdiskurser?
- Hur beskriver fetischister sig som grupp i en bredare kinkkultur?
- Vad kan vi se för betydelse av fetischbegreppet i deltagarnas utsagor?
- Hur står dessa betydelser i relation till de historiska, medicinska och populärkulturella förståelserna av fetischism idag?
- Kan vi se några politiska anspråk från gruppen fetischister betraktat som en social rörelse?

Forskningsfält

Vi börjar vår forskningsöversikt i en historisk tillbakablick på skrifter om fetischism, sadism och masochism. Anledningen till att vi betraktar dessa som besläktade är den gemensamma

---

⁵ Vi är medvetna om att begreppet 'livsvärld' har fenomenologiska rötter. Vi använder inte ordet som ett teoretiskt begrepp, utan i en bemärkelse som syftar till den individuella, subjektiva upplevelsen av världen.

teoretisering, eller patologisering, som skedde av dessa under det senare 1800-talet av bland annat Alfred Binet, Richard von Krafft-Ebing och Sigmund Freud (Böhme 2014, s. 11). Vi tar här utgångspunkt i Laura Zambellis (2015) historiska överblick på de tidigare försöken att begripliggöra dessa sexuella företeelser inom medicinska och psykiatriska diskurser. Zambelli identifierar två stora tendenser i studiet av BDSM, där det som utmärker samtida forskning om BDSM är dess avståndstagande från den tidigare patologiska kontexten och fokus på gruppens egen erfarenhet och självförståelse (Zambelli 2015, s. 48). Vi betraktar de tidiga klassificeringarna och patologiseringen av sexuella praktiker, med grund i viktoriansk moral, som en viktig del av tidigare studier eftersom de ligger till grund för definitioner och förståelser av begrepp som 'sexualitet' och 'perversion' än idag (Beckmann 2001, s. 67).

Fetischism som ett historiskt-sexuellt begrepp myntades på slutet av 1800-talet av Alfred Binet (Peakman, 2009 s. 1). Binets arbeten, tillsammans med Krafft-Ebings sexuella kategoriseringar och Freuds vidare teoretisering av fetischism resulterade i en sexuell modell för perversion, och därmed starten för en (patologisk) diskurs kring fetischism (Böhme 2014, s. 11). I en artikel där Freud sammanställer sina erfarenheter av fetischism inleder han med följande anmärkningsvärda och förhållandevis sympatiska ord om fetischism:

På senare år har jag haft tillfälle att i analys studera ett antal män vilkas objektval styrts av en fetisch. Det finns ingen anledning att tro att dessa personer skulle ha sökt sig till analysen för fetischens skull, ty fetischen betraktas visserligen av sina anhängare som en abnormalitet, men upplevs bara sällan som ett sjukdomssymptom; för det mesta är de ganska tillfreds med den eller prisar till och med de lätnader som den erbjuder deras kärleksliv. Fetischen framträdde alltså i regel som ett sidofynd. (Freud 2008[1927], s. 390)

Freud talar i sin artikel om fetischobjekt som skor, fötter, päls, sammet och underkläder - vilka alla har gemensamt dess nära relation till pojken traumatiska insikt om moderns icke-existerande fallos (Freud 2008, s. 390-391). Vi ser dessa tidiga diskurser som några bland flera efterkommande diskursiva formationer kring begreppet, ungefär som begreppet homosexualitet hade en liknande födelse under senare 1800-tal (Foucault 2002, s. 64). Samtida vardagsdiskurser om fetischism ser vi som ett avbrott mot den historiska förståelsen, och även mot samtida psykopatologisk diskurs. Scorolli, Ghirlanda, Enquist, Zattoni och Jannini (2007) gör i sin studie en liknande observation:

In everyday usage, 'fetish' refers to sexually arousing stimuli that would not meet psychiatric criteria for a diagnosis of fetishism. In many cases, they may simply enhance sexual interest or satisfaction rather than being necessary for it. 'Fetish' may also refer to preferences for objects or activities in non-sexual contexts. (Scorolli et al. 2007, s. 433)

Utmärkande för det tidiga patologiska tänkandet är dikotomiseringen mellan det normala, och det perversa. Det som utmärker Freud från tidigare tänkare är att han såg det normala och perversa som ett kontinuum och inte som absoluta tillstånd (Zambelli 2015, s. 54). Freuds inflytelserika texter bidrog också till befästa 'sexuell perversion' i allmänhet och fetischism i synnerhet som ett manligt fenomen. Naomi Schor, här citerad i McClintock (1995) säger:

It is an article of faith with Freud and Freudians that fetishism is the male perversion par excellence. The traditional psychoanalytical literature on the subject states over and over again that there are no female fetishists; female fetishism is, in the rhetoric of psychoanalysis, an oxymoron. (Naomi Schor 1986, i McClintock 1995, s. 182)

Även Hartmut Böhme (2014) vars bok syftar till en bred historisk och kulturanalytisk läsning av fetischismen i Europa, gör en liknande observation om genus och fetischism:

Early sexologists and psychoanalysts were of the ludicrous opinion that only men behaved in a fetishistic manner. Although Freud briefly declared all women to be fetishists, namely of clothing, in a side note from 1909, he never pursued this observation any further. Like most of his successors, for Freud, fetishism was definitively male. (Böhme 2014, s. 12)

Som Böhme implicit förmedlar genom begreppet 'ludicrous', så finns det en diskrepans mellan den tidiga förståelsen av fetischism som manligt, och samtida empirisk evidens. Likt många andra fält har alltså även mannen varit en norm i forskning om sexuella avvikelser, vilket har resulterat i en klassificering av fetischisten som manlig. Vår egen frågelista (se metodavsnittet samt bilaga), som vände sig till fetischister blev exempelvis besvarad av en majoritet självdefinierade kvinnor (54%) och en mindre grupp utanför de binära könskategorierna (10%), vilket går tvärt emot denna tidigare utgångspunkt. Det finns dock exempel på samtida forskning som håller myten om den manliga fetischisten levande - ett exempel är en studie från 2017 (Rees & Garcia 2017, s. 308) med 195 deltagare där 86% definierade sig som män. Forskarna påpekar att överrepresentationen av personer som identifierar sig som män i deras studie går i

linje med hypotesen att fetischister tenderar att vara män⁶ (2017, s. 309). Rees och Garcia (2017, s. 307) belyser dock att nyare studier såsom Joyal och Carpentier (2017) kvantitativa undersökning om sexuella avvikelser hos invånare i Quebec inte visar någon skillnad mellan grupperna män och kvinnor i fetischistiskt intresse. Detta ser vi som goda skäl till att ifrågasätta den historiska och kvarlevande manlighetsnorm inom fetischism-forskning.

Förutom teoretisering och forskning om fetischism, ser vi etnografiska studier om BDSM som en nära besläktat ämne och ett relevant forskningsområde för denna uppsats. Här utmärker sig Charlotta Carlströms (2016) avhandling *BDSM - Paradoxernas Praktiker* genom sin närhet i termer av geografi, tid och studietyp. Vårt arbete har beröringspunkter med Carlström som beskriver sitt syfte som att ”genom deltagarnas berättelser, söka förståelse för BDSM som en dynamisk, komplex och kollektiv företeelse” (2016, s. 46). Syfte med vårt arbete kan ses som angränsande - då med skillnaden att vi söker en förståelse för gruppen fetischister snarare än BDSM-utövare, som båda ryms inom ett större kinkcommunity i Sverige. Carlströms teoretiska ramverk är poststrukturalistiskt, och tar avstamp i teorier om diskurs, maktrelationer och genealogi (2016, s. 20). Metodologin grundas på etnografiskt fältarbete, med materialinsamling genom intervjuer och deltagande observation i flertal olika fysiska rum där utövare av BDSM möts, samt på den virtuella platsen Darkside (Carlström 2016, s. 65). Genom sitt material belyser Carlström de diskursiva arenor där utövare skapar kollektiv mening som en sexuell annan, i relation till normer som bland annat ‘den goda sexualiteten’ (Carlström, 2016, s.140).

Andra etnografiska studier som vi ser som relevanta är Laura Zambellis (2015) avhandling som undersöker BDSM-gemenskaper i Milano, Italien, Andrea Beckmanns (2009) etnografiska fältarbete i London med fokus på sadomasochsim (SM), Margot Weiss (2011) studie om BDSM-scenen i San Francisco, USA samt Staci Newmahrs (2011) studie om SM-gemenskapen i orten med det fingerade namnet Caeden, USA. Bland deltagarna i Zambellis studie definierade sig en som fetischist, mer specifikt fotfetischist (2015 s. 187, 395). Fotfetisch-scenen nämns i studien som en del av en BDSM-kontext i Italien (2015, s. 359). Beckmann beskriver ofta sitt studerade område som “The fetish scene” respektive “SM-scene” och identifierar ett överlapp mellan dessa (2009, s. 94), vilket påminner mycket om ‘kinkkulturen’ i vår studie. Weiss (2011, s. 258) förstår fetischism som “[...] an object or a part of the body that has been objectified;

---

⁶ Det bör dock nämnas att forskarna i slutet av sin artikel snabbt diskuterar att det icke-slumpmässiga urvalet i deras studie kan ha lett till missvisande representation.

detached, it stands in for sexual relations between people”, och undersöker BDSM-utövares redskap och leksaker som fetischobjekt. Newmahr nämner i sin bok fetischister som grupp och dess koppling till “the SM-community”, men ser i sin studie främst ett överlapp med “the Goth scene” (2011, s. 116).

Dessa studier visar på olika sorts studier om kinkkultur, och de representerar en viss teoretisk bredd från mer materialistiska förståelser till poststrukturalistiska. Metodologiskt kan vi också se hur vissa gör avgränsningar mellan sig själva som forskare och deltagarna, till exempel Carlström och Zambelli, och andra som rör sig mellan rollerna som observatör till deltagare, så som Newmahr (2011, s. 191). Att vi finner dessa studier relevanta kan till viss del belysas genom följande citat från Newmahr:

In the loud, large, and bustling northeastern metropolis of Caeden, ‘the scene’ is a community unto itself. It is also connected cross-nationally to other SM scenes, reflecting a larger, national sense of community among SM participants in the United States (Newmahr 2011, s. 5)

Vår kontakt med deltagarna har ibland visat på en känsla av samhörighet som överskrider nationsgränserna, vilket vi menar ger skäl att betrakta fältet bortom endast nationens gränser och motiverar studier även på internationella arenor så som vissa internetcommunityn.

Teori

Fetishes and idols are always material things; yet neither is limited to the material. What is so special about them is that they are matter that has incorporated something ‘other’ than itself into itself: meaning, symbols, forces, energies, power, spirits, ghosts, gods, etc. Their thingly aspect leads us to the question of what things actually are in the first place and how they can ‘mean’ something at all. (Böhme 2014, s. 18)

Som Böhme redogör för här, så är den teoretiska kärnan i fetischism förhållandet mellan det materiella objektet och ‘det andra’ - meningen, som är bundet till det, och i vårt fall - de personliga, starka känslorna i förhållandet till tinget. Tingen - glaset, blöjorna, foten, repet eller blodet transcenderar på ett vis sig själva när de i mötet med fetischisten innehåller mer än summan av sin materia. Marx tankar om varufetischism (på engelska ‘commodity fetishism’) betraktas som en teoretisk hörnsten för fetischbegreppet - Weiss (2011) redogör här för Marx idé om varors mystiska förmåga att inkorporera sociala relationer som en form av fetischism:

For Marx, a commodity is an object that masks the realities of its own production. The ‘‘mysterious’’ and ‘‘mystical’’ character of the commodity is fetishistic because the object ‘‘reflects the social characteristics of men’s own labour as objective characteristics of the products of labour themselves, as the socionatural properties of these things. [...] In commodity fetishism, social relationships appear to form between commodities, not between people [...] (Weiss, 2011 s. 258, med hänvisning till Marx [1867] 1990)

Denna teoretiska grund är relevant för vår förståelse, även om det finns en skillnad mellan Marx varufetischism, och fetischism så som vi undersöker det i denna uppsats. Det var först genom Binet och Krafft-Ebing som fetischismen användes som en sexuell teori (Böhme 2014, s. 11), och mycket har förändrats inom fetischism-diskursen på de drygt 140 år som passerat sedan dess.

Den grundläggande förståelsen för fetischism som vi tog med oss in i detta projekt var att fetischistiska läggningar och praktiker inte är hegemoniska, och att de därmed står i ett maktförhållande till normativa sexuella läggningar och praktiker. Vart gränsen bör dras för normativ sexualitet är inte klar - vi är till exempel medvetna om diskussioner om homonormativitet och homonationalism, där homosexualitet betraktas som innanför nationens acceptans när det är i nationalstatens intresse, och ofta används för att kunna markera sig mot ‘andra’ stater eller grupper (Rao 2010, s. 182). Snarare än att se normativitet och icke-normativitet som absoluta termer tänker vi kring läggningar, uttryck och praktiker som ett kontinuum av normativitet där, i linje med Gayle Rubins (1984, s. 151) teori om sexuella värdehierarkier, det gifta heteronormativa, monogama, reproduktiva och jämngamla paret utgör normen. Vidare neråt i Rubins värdehierarki är det ogifta heteronormativa paret, sedan heterosexuella singlar och vidare ner på gränsen för det respektabla är stabila, monogama homosexuella par följt av slutligen de som inte passar in under önskvärda sexuella praktiker, bland annat fetischister. Rubin belyser att samtida sexuella värdehierarkier bli särskilt synliga i medicinska och psykologiska forskningsfältet, och menar att sexuella avvikelser som är listade i *Diagnostic and Statistical Manual of Mental and Physical Disorders (DSM)*, utgiven av American Psychiatric Association (APA) är en tydligt kartläggning över de sexuella beteenden som inte går i linje med de önskvärda sexuella beteenden på den övre delen av värdehierarkin (ibid).

Denna syn på sexualitet grundar sig i vårt poststrukturalistiska tänkande där makt utforskas i relation till kunskap och språk. En central tänkare och viktig teoretiker för vår uppsats är

Michael Foucault, och vi drar mycket av vårt tänkande från hans teorier om makt, språk och kunskap. Diskurser förstår vi i likhet med Joan Scott som en historiskt, socialt och institutionellt specifikt struktur av påståenden, uttryck, kategorier och trosföreställningar (Scott 1988, s. 35). Språk, i sammanslutning med makt och kunskap får också funktionen att vara produktiv och skapande - något Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips (2000) beskriver väl i följande citat:

Vad gäller *kunskap* får Foucaults sammankoppling av makt och kunskap den konsekvensen att makt blir snävt förbunden med diskurs. Diskurser bidrar i hög grad till att skapa de subjekt vi är och de objekt vi kan veta något om (inklusive oss själva som subjekt). [...] detta [är] ett viktigt fokus i analysen: Hur konstitueras den sociala världen med dess subjekt och objekt i diskurser? (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 20)

Vi ser denna typ av tänkande särskilt berikande när vi tänker på hur kunskap om fetischism har formats både historiskt och samtida inom olika områden så som exempelvis i psykologin, sexleksaksindustrin och i vardagliga sammanhang. Genom ett diskursivt teoretiskt ramverk på deltagarnas berättelser kan vi utforska en konstruktion av fetischism inifrån kinkkulturen och från fetischister själva⁷, och hur begreppet kan få en subjektskapande funktion.

En central del av utforskandet av både personliga praktiker och gruppgemenskaper i det här arbetet behandlar frågan om förhållandet mellan fetischism och BDSM, som paradoxalt nog framstår som både tydligt separerade och komplicerat hoptvinnade. Vi ser språk som en central del i detta, och vi vill därför förklara hur vi tänker kring att fetischism och BDSM kan betraktas som olika företeelser med många beröringspunkter. Margot Weiss (2011) inledande ord om terminologi och språk hos BDSM-utövare är här användbar som grund:

In BDSM, terminology matters. The community recognizes itself - its practices, its desires - in and through a shared, yet contested, language. [...] I do not attempt to pin down this complex and proliferating terminology with formalized definitions, but rather to give the reader a few conceptual signposts - some bearings - within the shifting discursive field that constitutes contemporary bdsm. (Weiss 2011, s. vii)

---

⁷ När vi i denna uppsats hänvisar till studiens deltagare som fetischister, innebär det att vi menar både de som ägnar sig åt fetischistiska praktiker och de som identifierar sig som fetischister.

På ett liknande sätt som Weiss, så försöker inte vi heller att återskapa en så exakt språkanvändning som möjligt eller med stor precision återge vilka praktiker som hamnar under vilka begrepp, eftersom vårt projekt inte är utformat efter det målet. Som en teoretisk utgångspunkt betraktar vi fetischism och BDSM som breda, instabila diskurser som rör sig både inom och utanför en övergripande sexualitetsdiskurs. Carlström refererar till Beckmanns (2009) begreppsansvändning av "bodily practices" för att belysa hur BDSM-utövningen hennes deltagare beskrev kunde ha fler inslag än de sexuella (Carlström 2016, s. 19), vilket stämmer överens med hur deltagarna i vår studie uttrycker sig. Vi betraktar alltså inte 'görandet' av fetischism som nödvändigtvis låst inom en sexualitetsförståelse, även om det, utifrån vårt material, ofta kan röra sig inom och kring den.

Metod

Vår utgångspunkt i detta projekt har varit att metodiken måste vara anpassad efter det vi vill undersöka - både ur ett epistemologiskt och etiskt perspektiv. Eftersom vårt syfte med arbetet är att undersöka fetischisters reflektioner om sin praktik och livsvärld, så har vi valt att använda oss av etnografisk metod. Birgitta Svensson förklarar att etnografisk metod är en kvalitativ metod för att undersöka individer, ofta med fokus på det små, vardagliga perspektiven (2012 s. 20). Billy Ehn och Orvar Löfgren förklarar att etnografiska metoder såsom deltagande observation och kvalitativ intervju utförs i syfte är att samla in ett material om individens dagliga liv (2012, s. 7). De små perspektiven beskrivs som ett "konkret och närgånget sätt", genom att forskaren försöker "se verkligheten ur gruppens egna synvinklar" (2012, s. 8). Även om vi inte betraktar fetischism som på något vis begränsat till 'det vardagliga', betraktar vi den etnografiska metodologin som ett lämpligt tillvägagångssätt för detta projekt.

Vi insåg att hitta 'rätt frågor' till vårt etnografiska projekt inte skulle bli enkelt eftersom vi inte kunde vara säkra på vad gruppen ville dela med sig av. Därför beslutade vi oss tidigt i projektet att genomföra en så kallad frågelistas för att hitta en preliminär riktning för arbetet med intervjuguiden. För att ta fram frågelistan tog vi inspiration från Lunds Universitets Folklivsarkiv som använt denna metod sedan början av 1930-talet för att samla berättelser genom tematiska frågelistor från allmänheten inom olika områden. Frågelistans upplägg bygger på bredare rubriker med flertal underfrågor, där meddelaren (deltagaren) väljer vilka frågor som känns relevanta för den att svara på. Efter att ha utformat frågelistan frågade vi administrationen på hemsidan Darkside ifall vi kunde få den upplagd på startsidan, vilket vi fick. Vi lade också ut frågelistan i en sluten grupp på Facebook där vi trodde kunna nå målgruppen. Frågelistan var

öppen för svar i fyra dagar. Därefter stängde den eftersom vi bedömde att vi fått ett tillräckligt material. När vi läst de 50 svaren från frågelistan tog vi fram preliminära teman och utvecklade en intervjuguide. Intervjuguiden använde vi för att genomföra fem semi-strukturerade intervjuer som pågick i genomsnitt 90 min. Efter första intervjun gjorde vi små justeringar av intervjuguiden och den reviderade versionen användes till de resterande fyra intervjuerna.

Förutom att betrakta intervjuguiden som grundad i materialet från frågelistan, ser vi också denna centrala text som sprungen ur vår teoretiska syn. Vi betraktar alltså inte metod som fullständigt avskilt från teori, utan ser dessa i likhet med Soyini Madison (2005), som ömsesidigt beroende:

How are theory and method the same and different? They are the same in that theory is used in ethnography as an interpretive or analytical method. We often rely on theory - whether it is Marxist theory, critical race theory, or phenomenology - to interpret or illuminate a social phenomenon. However, though theory may guide and inspire us in composing a lay summary, designing interview questions, or coding data, it is not theory but a methodological process that directs the completion of the task. (Madison 2005, s. 12-13)

Teori och metod är alltså sammanhängande - vårt poststrukturalistiska tänkande och vår teoretiska syn sätter gränser och ramar för vilka typer av frågor vi kan undersöka. Som praktiskt arbetssätt för att genomföra projektet kan dock metod betraktas som skilt från teori. Vår teoretiska syn påverkar också hur vi betraktar våra samtal - nämligen att vi inte ställer frågor i syfte att 'gräva fram sanningen', utan samtalsstrukturen är utformad för att nå något djupare än 'verifierbar fakta' (Madison 2005, s. 25-26). Även här är Madison träffande i sitt sätt att beskriva kritisk etnografi:

[...] The beauty of this method of interviewing is in the complex realms of individual subjectivity, memory, yearnings, polemics, and hope that are unveiled and inseparable from shared and inherited expressions of communal strivings, social history, and political possibility. (Madison 2005, s. 25-26)

Metodvalet har varit särskilt fruktbart eftersom den semistrukturerade intervjun möjliggjort en röd tråd för våra intervjuer, samtidigt som det funnits möjlighet att ställa följdfrågor och följa stickspår som uppkommit i samtalen (Fägerborg 2011, s. 99). Strukturen på intervjuerna utgick från tre nivåer där vi började på en individuell nivå utifrån deltagarnas erfarenheter, för att sedan

röra oss mot gruppnivå och avsluta i bredare tankar på samhällsnivå. I praktiken rörde sig samtalen till viss del flytande mellan dessa gränser, men den grundläggande strukturen var till hjälp i det senare analysarbetet. Den semistrukturerade intervjun hjälpte oss också att dra nytta av tidigare intervjuer inom projektet, och utveckla diskussioner tillsammans med deltagarna i takt med att vi fått fler perspektiv inom olika frågor.

För att analysera deltagarnas utsagor valde vi att använda oss av tematisk innehållsanalys. Här baserade vi vårt tillvägagångssätt löst på Dalén (2015, s. 79) som föreslår följande kodningsprocess: råkodning, kodning, slutlig kodning, kategorisering, generalisering/teoretisering. När vi transkriberat våra intervjuer började vi arbeta individuellt med materialet, för att senare jämföra och diskutera våra respektive kodningar och tematiseringar. Temana kom att revideras under skrivandet gång. Genom vårt tillvägagångssätt kunde vi tydligt se hur våra olika positioner och blickar lät oss att 'se' olika saker, vilket resulterade i att vi senare kunde sammanfläta dessa till mer nyanserade teman.

Avslutningsvis vill vi i det här avsnittet diskutera hur vi har valt att disponera det begränsade utrymme som en kandidatuppsats innebär. Under arbetets gång kom vi, i samråd med handledare, fram till att vi behövde göra ett val mellan materialdjup och teoretiskt djup. Vi tog beslutet att i den här uppsatsen utgå mer från materialet, snarare än att gå in i djupare teoretiska resonemang om fetischism - även om detta var lockande. Ett skäl till detta val är att vi, utifrån vår etnografiska ansats, anser att målet att återge en bredare bild av den heterogena gruppen fetischister, i ett mer eller mindre icke-existerande forskningsfält, uppnås bäst genom att fokusera på materialet - de berättelser som framkommit i kontakt med gruppen. Vi ser dock detta bara som ett av flera sätt att närma sig en kunskap om fetischism och betraktar forskningsområdet som öppet för många olika perspektiv

Urval

Vårt forskningssyfte att teckna en bred bild av självdefinierade fetischister har varit centralt i vår urvalsprocess. Vi ville därför ha en stor spridning i deltagare som både var representativt för den grupp som hade svarat på vår frågelista, samtidigt som vi var medvetna att deltagarna i frågelistan inte behövde vara representativt för spridningen i gruppen fetischister. Urvalskriterier som vi använde var ålder, kön, socioekonomisk bakgrund och fetisch. När vi analyserade urvalet i frågelistan framkom det att ingen av deltagarna definierade sig som homosexuell, vilket vi fann överraskande. Hemsidan Darkside har flertal nätverk som riktar sig till homosexuella, som till exempel *Lesbisk femdom*, *BDSM för killar som gillar killar*, men det

finns även riktade klubbar såsom SPANQ & WISH (kvinno-, transseparatistiskt) eller *Scandinavian leather men* (mansseparatistisk). Det råder alltså inga tvivel att det finns personer som definierar sig som homosexuella som är en del i kinkcommunityt. Vi gjorde därför valet att komplettera urvalet genom ytterligare en intervju med en homosexuell man.

Av våra intervjudeltagare är två mellan 26-35 år, en mellan 36-45, och två mellan 46-55 år gamla. Tre definierar sig som män, två som kvinnor. En definierar sig som homosexuell, en som heterosexuell med nyfikenhet åt det bisexuella hållet, en som bisexuell, en som fetischist samt en som definierar sig både som bi, sadomasochist och fetischist. De fetischer deltagarna berättat om är glasfetischism, blöjfetischism, blodfetischism, fotfetischism samt rep- och stryplekar.

Etiska reflektioner

Vilka grunder rättfärdigar en studie som har människors intima upplevelser och tankar om sin sexualitet och personliga, sociala liv som huvudsakliga fokus? Detta är en övergripande etisk frågeställning som vi anser ringar in avvägningen mellan eventuell vetenskaplig vinst och risker för den studerade gruppen.

En grundläggande fråga i en forskningsetisk bedömning gäller avvägningen risk-vinst. Denna börjar alltid på minus eftersom varje undersökning tar tid för dem som medverkar och utsätter dem för en viss risk, låt vara ibland minimal. (Vetenskapsrådet 2017, s. 20)

En etisk utgångspunkt för vårt arbete har varit att vi, etiskt sätt, startade 'på minus' som vetenskapsrådet uttrycker det ovan. Först när vi är färdiga med vårt arbete, kan det förhoppningsvis komma att tippa över skalan och genom eventuell positiv påverkan för deltagarna, gruppen fetischister och/eller allmänheten, komma att rättfärdiga arbetet. Risker, i denna bemärkelse, handlar om den tid och ansträngningar som deltagarna bidragit med genom mailkorrespondens och intervjutid, samt att dela med sig av sitt privatliv som kan vara särskilt känslig information. För att minimera dessa eventuella negativa effekter valde vi att i den mån den var möjligt stämma träff efter deltagarnas önskemål. Eftersom fullständig anonymitet är svårt att uppnå bör även deltagandet i sig betraktas som en risk för individerna. För att minimera denna risk har vi anonymiserat materialet, och i enlighet med Vetenskapsrådets anvisningar tillämpat konfidentialitetsprincipen - vi förpliktar oss att inte sprida uppgifterna vi fått i förtroende på andra sätt än vi angivit eller hantera dessa ovarsamt. Deltagarna informerades om våra förhållningssätt skriftligt innan de lämnade samtycke att delta i intervjun.

Barker och Landrige (2009) återger i sin artikel ett utdrag ur en dialog de haft med varandra som forskare inom sexualitetsfältet. Diskussionen handlar om vilket ansvar forskaren har för de typer av berättelser som lyfts fram ur materialet, och hur de kan skada istället för att hjälpa marginaliserade sexualiteter. Vidare understryker de risken med att, som forskare, försöka ge röst åt en grupp, utan att uppmärksamma påverkan som kvalitativ forskning gör på material genom att till exempel prioritera vissa berättelser, applicera vissa teoretiska perspektiv framför andra och påverkan av egna politiska agendor (Barker & Landrige 2009, s. 8). För oss är det etiskt viktigt att understryka att detta arbete om fetischism endast är ett av många möjliga. Vi skriver, diskuterar, tolkar och förstår utifrån vår unika position. Detta innebär dock inte att vi tvingas anta en relativistisk position, utan vi påstår snarare att den inte finns en slutgiltig, enkel sanning om fetischism att komma fram till (se Haraway 1988). Istället vill vi uppnå en god kunskapsproduktion genom metodologisk och teoretisk transparens. Förutom att arbetet skulle bli annorlunda med andra författare, så skulle också detta arbete bli annorlunda med andra deltagare.

Varför menar vi att dessa är etiska frågeställningar? Charlotta Carlström för en liknande diskussion och konstaterar att "Hur jag väljer att återge och tolka informanternas berättelser i studien kan komma att påverka synen på BDSM i samhället" (2016, s. 84). På samma vis ser vi en risk med att resultatet i vår studie kan misstolkas som universella sanningar om fetischister, eller felaktigt komma att representera en mycket större grupp än vad den kan göra anspråk på. Detta kan förstås som att dålig vetenskaplig kvalitet sammanfaller med dålig etik (Vetenskapsrådet 2017, s. 18). Att det råder en brist på forskning om fetischism ser vi också som en etiskt relevant fråga eftersom det inte, till vår vetskap, finns några alternativa, akademiska texter med fokus på fetischister i Sverige, och ganska få internationellt, som kan bidra med nyansering. Att delta i en studie har också potential till att vara en positiv erfarenhet för deltagaren i, eftersom det är en möjlighet att yttra och reflektera över tankar och känslor och få sin röst hörd. Många deltagare uttryckte sig positivt till vi genomförde studien, och förklarade att de var glada att kunna medverka med sina erfarenheter. Att jobba emot kunskapsbristen tror vi är etiskt positivt då (god) forskning om fetischism ska komma gruppen och det bredare samhället till gagn.

Analys

Personliga berättelser om det fetischistiska görandet

Även om vi i våra intervjuer fått en bred bild av språkanvändning och praktiker går det att urskilja en röd tråd för hur deltagarna uttrycker sig om sin fetisch. Många av deltagarna beskriver en närhet, en känsla av trygghet, lekfullhet eller harmoni och varför relationen till sin fetisch är viktig för dem personligen. Det är tydligt att de objekt eller situationer kopplat till fetischism deltagarna beskriver inte enbart fyller en sexuell dimension, utan har en plats inom många områden i deltagarnas liv. Vår frågeställning, som delvis fokuserar på sexuella dimensioner av fetischism, ger oss en linje att följa i presentationen av deltagarnas berättelser, men det betyder inte att varken vi eller deltagarna kan dra tydliga gränsdragningar mellan till exempel sexuellt begär, välbefinnande och estetiska upplevelser. Genom att fokusera på praktiken utan att låsa fast den inom en sexualitets-diskurs, kan vi undersöka utsagor om praktiker utan att reducera dem till en dikotomi av sexuella/icke-sexuella fetischistiska praktiker.

En av deltagarna - Christian, som är blöjfetischist, gör liknelsen att det är lite som om en heterosexuell person skulle ombes att beskriva och punkta upp under vilka tillfällen den gör sina heterosexuella praktiker, för understryka hur hans fetischism genomsyrar hela hans liv. Christian beskriver hur första känslan som kommer när han tar på sig blöjor är som att "få en stor kram av en partner", och hur blöjorna ger olika känslor och sinnesstämningar i olika kontexter. Blöjorna kan för Christian vara en vardagslyx, något stärkande, något sexuellt och ett sätt att umgås med andra.

Lena, som är glasfetischist, berättar hur glasföremål ger både ger en känsla av harmoni och kan vara något som får igång hennes sexuella driv. Lena är i kontakt med sin fetisch främst ensam, genom att titta på glasföremål i sitt vitrinskåp hemma eller i en affär som säljer glasföremål, genom att njuta eller onanera med glasföremål närvarande.

Joyce berättar att foten är viktig i hans val av lekpartner och att stryplekar och rep är viktigt i hans praktik, där fotfetischen har funnits med sedan länge. Hans upptäckt av rep relaterar till en fascination för våld och utsatthet.

Joyce - Jag har väldigt specifik smak när det gäller de här frågorna - det är som att världens snyggaste kille kan bli helt ointressant om han har fötter som jag

inte gillar [...] Eftersom jag har uppskattat det här med bundenhet och så - tillfångatagenheten och sårbarheten, så har ju repet funnits i periferin, men det har ju kanske inte varit framme så mycket som kanske de senaste, fem åren - men det har ju definitivt funnits med implicit. Nu är det mer framme som någonting jag verkligen betraktar som ett sexuellt objekt.

En annan deltagare - Jocke, som också är fotfetischist, ger i sin beskrivning av fotfetischism inte en bild av ett görande, utan använder istället en liknelse med att fastna för ett konstverk.

Jocke - [...] jag kan gå igenom ett galleri eller konstmuseum - man kan gå runt hur snabbt som helst och plötsligt stelnar man till och ser någonting. Du kan inte förklara vad det är för någonting i just den bilden som gör att du bara stelnar till [...] Det som är toppen det är, alltså, en fot i en trång sandal.

Noah - I en trång sandal?

Jocke - Det ska vara sandal, det ska inte vara liksom 'slip in' utan det ska vara remmen bak. Det är liksom det som är...

Johanna berättar att hennes fetisch är andra personers blod, och att hon brukar använda kanyler för att penetrera huden på sin partner. Johanna berättar att det har funnits tider då det varit svårt för henne moraliskt i förhållande till sin fetisch - hon definierar sig inte som dominant eller sadist och berättar att hon inte får ut någon tillfredsställelse att skada någon annan.

Johanna - [...] jag har alltid tyckt att det var jättejobbigt att behöva skada någon, för jag har känt att, vad kan den andra personen få ut av det? Visst om det fanns någon som hade någon, något intresse för, jag vet inte, någon vampyrfantasi - då hade det kanske funkat. Men i allmänhet känns det ofta som om partnern då gjorde det för min skull.

För Johanna är hennes blodfetisch någonting som har tagit lång tid att acceptera, men att hon idag gör det och kan leva med fetisken som en del av sitt liv. Johanna berättar att hon inte lever ut sin fetisch till den grad hon kanske hade önskat, och ser det som relaterat till den nödvändiga skadan för att komma åt en annans blod.

Johanna - [...] det beror också på att jag mer eller mindre intalar mig själv att, 'nä jag kanske kan vänta någon dag eller vecka till eller så', det tror jag är kopplat till att jag faktiskt inte vill skada någon annan... Kunde jag inte ha en fetisch för high-heels ? [skratt]

Deltagarnas beskrivning av sitt görande är på många sätt väldigt olika. Eftersom det inte finns något större överlapp av fetischobjekt mellan deltagarna, förutom Joyce och Jockes fotfetischism, är det intressant att kolla till den teoretiska kärnan i fetischbegreppet som utgör den gemensamma nämnaren hos deltagarna. Många uttrycker en form av stark övertygelse om vad som är det vackra i sitt fetischobjekt, och framstår därmed inte som 'allätare'. En del berättelser fokuserar just på resan att utforska det vackra, där exempelvis Christian använder begreppet 'konnässör' för att förklara känslan av att hänge sig sin fetisch till fullo. Dessa berättelser finner vi svårt att placera inom en typisk sexualitetsförståelse, mycket till följd av den nyanserade och komplexa intresset som inte tycks rymmas inom en sådan diskurs.

Språk för görandet

Vi valde att i våra intervjuer fråga deltagarna om de använde några särskilda ord för att beskriva sitt fetischistiska görande. Vår poststrukturalistiska blick på språk och kunskap motiverade vårt intresse för eventuella fetisch-diskurser kring gruppens praktiker. Inom BDSM-communityt har ordet 'utövande' eller 'utlevnad' blivit synonymt med görande av BDSM på olika sätt, men det visade sig att ett gemensamt ord med liknande egenskaper, inte verkar finnas hos gruppen fetischister. Istället kan vi hos vissa se ett överlapp mellan användningen av 'utlevnad' för att beskriva ett fetischistiskt görande, medan i andra fall inte.

Språk för görandet av fetischism har varit en återkommande fråga i vår process - något som gjorde sig märkbart redan i utformandet av vår frågelista. Görandet av fetischism för individen, verbet, saknades. Detta resulterade i att vi i frågelistan använde oss av det, av oss, påhittade verbet "att fetischa" för att signalera vad vi frågade efter. Detta resulterade i gensvar i frågelistan, där en skrev att ordet var 'töntigt' medan en annan uttryckte stor entusiasm och sin vilja att börja använda ordet för att beskriva görandet av sin fetisch. Christian använder ord som att "geara upp" eller "kita upp" för att beskriva när han tar på sig blöjor, men uttrycker att det hade behövts ett ord, ett verb, för att beskriva när han är i kontakt med sitt föremål och de positiva känslorna de frambringar. Christian beskriver att han inte klär om, utan klär upp, och uppfattar sig själv som "bättre" i blöjor.

Christian - Det måste finnas ord som är positivt, på något vis. Som kommunikerar till den man säger det till att, 'Nu ska jag bli *Superman* här!'

Joyce berättar att han använder ordet 'leker' för att beskriva görandet, men att det för honom inte känns helt klockrent ord att använda.

Joyce - [...] alltså just ordet lek signalerar ju någon sorts lättsamhet på något sätt, och det vill jag understryka att det för all del handlar om också. Även om det också är allvar och djupa känslor sådär, så kan man ju inte komma ifrån att... Att 'lek' har en liten lättsam touch, men - det gör inte så mycket, det är ändå det som ligger närmast till hands.

Joyce använder även ord som att binda, eller ömsesidiga stryplekar för att beskriva görandet av sina fetischer.

Johanna berättar att hon tror vikten av ord för görandet beror vilket fetischobjekt och vilken utlevnad av fetischen personen har, och berättar att hon inte har ett ord för görandet av sin blodfetischism. I akten använder hon sig av icke-verbal kommunikation, som kroppsspråk snarare än talat språk.

Jocke berättar att han inte använder speciella ord för att beskriva görandet, eftersom det för honom innefattar "allt". Jocke understryker att avslappningsbiten av görandet är centralt, och hur att massera någons fot samtidigt som han tittar på tv kan ge honom oxytocin. Han förklarar att den avslappnande känslan för honom kan liknas med att klappa en hund. Jocke kombinerar görandet av sin fotfetisch med BDSM för att nå andra, sexuella aspekter.

Jocke är inte ensam om att använda vetenskapliga diskurser för att beskriva de sinnesstämningar som infaller för honom i görandet av sin fetisch - även Christian förklarar hur oxytocin, endorfin och dopamin påverkar hans kropp och hjärna.

Christian - Alltså egentligen tror jag att det ultimata målet med många olika sorters sexualitet är... Det är ju säkert samma, alltså - hjärnan ska genomsöndras av endorfin, och oxytocin och dopamin och de där som gör en kär och euforisk och kåt och man känner att 'Wow, shit vilken grej!' på något vis. Och sen så målen dit liksom, det är väl det som skiljer lite grann.

Christian använder vid några tillfällen denna diskurs som ett sätt att placera fetischism inom en bredare sexualitetsförståelse, och begripliggöra fetischism som ett fysiologiskt skeende.

Lena berättar att ord för görandet är flytande för henne, och förklarar att hon använder olika ord för att beskriva görandet beroende på i vilket situation hon är i.

Lena - Alltså om jag onanerar med något av föremålen, då säger jag att jag onanerar, jag tillfredsställer mig själv, och att jag använder något av föremålen. Medan om jag är ute på stan och går in i en glasaffär och tittar och bara njuter

av det, så.. Ja, då njuter jag av det. Då blir det konstigt att jag säger att jag onanerar eller fetischar. [skratt]

Vi har i deltagarnas utsagor kunnat se en dekonstruktion av dikotomin mellan sexuella och icke-sexuella praktiker - ibland beskrivs exempelvis fetischpraktiken som ett sätt att uppnå harmoni eller lugn för att i andra fall kunna initiera en intim, sexuell stund och även utgöra själva den sexuella praktiken. Tydligt är att fetischismen för deltagarna är mer än sexuell upphetsning. Gränsdragningen mellan sexuell och icke-sexuell praktik är här, menar vi, missvisande då fetischpraktikens olika dimensioner inte passar inom denna sexualitetsdiskurs.

Möjligheten att kunna beskriva görandet av fetischism verkar i vissa tillfällen viktigt, då till exempel i förmedlandet till andra, medan i att det i det personliga och i situationen inte är lika viktigt. Samtidigt så visar deltagarnas utsagor på att inte vilket ord som helst passar - ord som 'lek' eller 'fetischa' eller 'onanera' kan kännas rätt i vissa sammanhang, men kännas konstiga eller inte lika klockrena i andra.

Fetischbegreppet och individen

Efter att ha ställt några inledande frågor i intervjuerna, så frågade vi alla deltagarna - "Hur förhåller du dig till definitionen 'fetischist'? Är den meningsfull för dig?". Syftet med denna fråga var att få höra deltagarna reflektera över betydelsen av begreppet för dem personligen, samt vilka diskurser som ligger till grund för deras förståelse av begreppet.

Christian förklarar att begreppet fetischist genomsyrar stora delar av hans identitet. På frågan om begreppet är meningsfullt svarar han bland annat att:

Christian - [...] det har att göra med vad jag tycker är vackert, det har att göra med personer jag dras till, det har att göra med hur jag har sex, det har att göra med vad jag upplever intimitet av, och välbefinnande. Det är jättestort för mig.

Christian ger en bild av fetischbegreppet som nödvändigt för hur han ska kunna kommunicera vem han är. För honom visade begreppet att det han kände var någonting "riktigt", vilket vi ser som en funktion av språkets potentiella produktiva och subjektskapande funktion. Christian berättar även att det möjliggjorde en samhörighet med andra som kände likadant som honom. "Det är inte bara jag som är typ, galen och ensam. [...] man kan vara såhär, för det finns flera."

Joyce däremot uttrycker att han inte använder begreppet om sig själv, men ser att det finns en poäng med fetischist-begreppet i deskriptiv bemärkelse för att beskriva honom.

Joyce - [...] jag kallar det mig sällan själv, men jag har förstått att det är ett ord som är användbart och... För att beskriva min sexualitet, och förmodligen det bästa, faktiskt. Så även om jag inte använder det aktivt så är det ett ord som fungerar på ett bra sätt för att ringa in mig.

Även Jocke använder fetischbegreppet mer som ett sätt att beskriva sig själv, snarare än som identitet. Han berättar att han var i 20-årsåldern när han upptäckte fetischism-begreppet.

Johanna berättar att hon varit medveten om sin blodfetisch sedan innan puberteten och innan hon utvecklade det som skulle bli hennes sexualitet. Johanna berättar att hon då trodde att det var någonting fel på henne för att hon kände det hon kände, och funderade under den tiden om hon skulle gå i terapi. Det var först när hon var i tjugoårsåldern som hon började definiera sig som fetischist.

Johanna - Så det tog ju tid innan jag faktiskt kopplade ihop det med min sexualitet och kunde kalla det för fetischism, och sen tog det ännu längre tid att acceptera att det faktiskt är okej, eller till och med bra, att lära sig leva med det.

Lena berättar att hon inte alltid har definierat sig som fetischist, utan upptäckte sin glasfetisch senare i livet.

Lena - [...] för mig var det inte heller att, 'jag har vetat sen jag var tre år att jag tänder på vissa saker', utan det var mer något som upptäcktes ganska sent då. [...] När jag upptäckte det - men som sagt, då föll bitarna på plats. Det var självklart.

Här ger Lena uttryck för en insikt som resulterade i att hon började kalla sig för fetischist, men även ett 'alternativt' narrativ till upptäckte av fetischen för individen. Det visar en ytterligare bredd av förståelsen av fetischism.

Genom svaren på frågan om fetischbegreppets mening för individen framträder grovt sett två förhållningssätt. Som ett identitetsbegrepp (om personen kallar sig fetischist) och som deskriptivt begrepp (om begreppet beskriver hur den egna sexualiteten förstås). Alla fem deltagare har svarat på ett sätt som gör att vi kan konstatera att de identifierar sig med begreppet på ett deskriptivt sätt - eftersom vi i vårt urval sökte fetischister i denna bemärkelse är inte det någon överraskning. Att deltagarna identifierade sig med fetischbegreppet på denna deskriptiva nivå innebar dock inte att de därmed identifierade sig på ett okomplicerat vis *som* fetischister.

Vi kan därför se ett glapp hos vissa av deltagarna mellan att ha en förståelse för sin sexualitet som fetischistisk, och att identifiera sig som fetischist.

Förhandlande av fetischism i förhållande till konventionella förståelser av sexualitet

Under flera tillfällen i våra intervjuer beskriver deltagarna sin sexualitet eller sina praktiker i relation till en normativ förståelse av sexualitet. Detta visar hur deltagarna på olika sätt har speglat sig i och sett skillnader mellan sina praktiker och de normer som verkar runt omkring dem.

Lena berättar att hon behövt omdefiniera delar av sin sexualitet sedan hon upptäckte sin glasfetisch för tre år sen, men att hon fortfarande ägnar sig åt sexuella praktiker som hon hade innan upptäckten. Idag ser hon sin glasfetisch som en ofrånkomlig del av sin sexualitet.

Lena - [Glasfetischism är] 'inmurat' i min sexualitet - det är helt enkelt det jag tänder på. Och det är ingenting som jag har lärt mig att jag ska tända på, så att säga, utan det har kommit naturligt inifrån, så där är det, det definierar jag definitivt som sexuell läggning för min del. Det är liksom ingenting som jag kan ändra på.

När Lena ska beskriva hur fetischism är en del av hennes sexualitet understryker hon att det inte funnits någon yttre påverkan, som normer, som legat som grund för hennes sexualitet.

Christian relaterar till den medicinska definition Socialstyrelsen tidigare hade av fetischism när han ska beskriva sin sexualitet.

Christian - [...] det uttryckte sig förut på ett ganska ocharmigt sätt i diagnoskriterier och grejer. Som att, 'en person är fetischist om hen', eller 'han' stod det väl, 'inte *kan* ha sex utan fetischen närvarande' - som då var perspektivet [...] För mig finns inte 'det normala sexet'. För mig är det bara... Det är 'fetisch-sex' som gäller - som är grejen.

Christian berättar hur han under barndomen och tidig tonårstid inte förstod dragningen hans jämnåriga hade till kön och bröst, och förklarar:

Christian - Det tog väl tills att jag var kanske tio att fatta liksom att, jag tänker på blöjor på samma sätt som alla andra tänker på liksom, ha bilder på, inte vet jag - Samantha Fox, i skåpet.

Den fetischistiska dragningen speglas här i en normativ sexualitetsdiskurs, vilket fungerar både som ett förverkligande av begäret - att till exempel ens känslor faktiskt är lika starka som ett begär en jämnårig har riktat till exempelvis bröst, men också ett avståndstagande till normativa begärsriktningar. Christian berättar hur ämnet 'sex' blev spännande bland hans kompisar när han gick i sjuan, men att han kände "Really? Ska man göra sådär?" då hans egna fantasier var "om ett annat sorts sex", skiljt från det som hans jämnåriga kompisar pratade om. Eftersom Christian inte ville ha samma sorts sex som sina kompisar berättar han att han under den tiden kände en sympati för kristna värderingar om avhållsamhet från penetrativt sex och asexualitet ur en traditionell, heteronormativ bemärkelse. Christian berättar om att saker föll på plats när han insåg att "äh, det här som jag fantiserar om, det är också sex".

Christian berättar att han tänkte att han var heterosexuell, men att detta problematiserades när han kom i kontakt med andra blöjfetischister.

Christian - [...] 'jaja, jag är väl straight', tänkte jag tills jag kom i kontakt med min första blöjfetischist, som typ nummer ett, två, tre till sju, var killar. Och då bara såhär, man bara faller och blir dökär direkt, och bara - 'vad är jag nu? Är jag bi?' Det är jag ju inte heller.

Här förklarar Christian att den gemensamma blöjfetischismen tar prioritet och fokus före den andra partens genus, vilket inte kunde begripliggöras inom traditionella sexuella kategorier. Detta i relation till Christians utsagor under intervjun tydliggör att det är blöjfetischismen som är den styrande begärsriktningen för Christian, och sexualitetsförståelser kopplat till genus och dikotomier såsom homo-/heterosexualitet är inte applicerbart för att beskriva hans sexualitet.

Detta skiljer sig starkt från Joyce beskrivning av hans sexualitet. Joyce berättar att han varit medveten om att hans dragningar skiljt sig från normativa förståelser av sexualitet sen tidig ålder.

Oskar - [...] när fick du den insikten, [att du förstår din sexualitet som fetischistisk]?

Joyce - Alltså att jag har haft en, alltså vad ska vi säga - icke-normal, icke-normativ dragning... Och då menar jag inte homosexualitet i det här fallet utan

då menar jag till saker som inte är traditionellt sex - det har jag varit medveten om mycket länge. Jag skulle vilja säga att det är sen barndomen, så vet jag att jag har dragits till situationer som inte vanligtvis brukar betraktas som erotiska eller sexuella.

Joyce definierar sig som homosexuell i första hand och förklarar att han dras uteslutande till män, även om han understryker att han ser fetischuttrycken som en ofrånkomlig del av det som han ser som sin sexualitet. Joyce förklarar att hans sexualitet inte innefattar det han kallar "det som traditionellt brukar klassas som homosexualitet och homosexuella praktiker", Penetrativt och oralt sex är något som intresserar honom väldigt lite och är något som han inte tänker på, även om han kan ha det med män som är intresserad av att ha penetrativt och oralt sex. För honom är även "manlighet" ett viktigt ord när han ska beskriva vad för sorts fötter han känner en dragning till. Joyce berättar att hans fetisch möjliggjort träffar och lek med heterosexuella män, "[...] just eftersom jag inte vill ha 'sex' med dom, utan jag vill binda, eller vi vill ha ömsesidiga stryplekar eller så". Samtidigt är genus viktigt för honom i val av lekpartner.

Joyce - [...] jag [hade] nog inte har lekt på samma sätt med en kvinna - på det sättet *jag* ganska strikt homosexuell, medan då dom heterosexuella män som jag har umgåtts med uppenbarligen har en mer, en större öppenhet än vad jag har, när det gäller den biten.

Joyce understryker alltså att det för honom inte går att göra en kompromiss med genus i fetischistisk praktik, vilket han märkt att vissa av hans lekpartners kunnat göra i deras möte. Det är även intressant att fetischismen i Joyce utsaga blir ett lager av icke-normativitet som tydligt skiljer sig från Joyce homosexualitet. Homosexualiteten framstår i sammanhanget snarare som möjligt 'traditionellt sex' till skillnad från fetisch-praktikerna. Denna utsaga, betraktad gentemot Rubins (1984) sexuella värdehierarki, visar hur homosexualitet och fetischism befinner sig olika långt ifrån den hegemoniska sfären.

I vårt material har vi kunnat utläsa situationer där genusprocesser och konventionella sexualitetsförståelser på olika vis är en del av hur den egna fetischen upplevs och tar sig uttryck. I andra fall tycks kön och genus spela mindre roll för individerna i begärsriktning, och sexualitetsförståelser såsom homo-/och heterosexualitet blir obsoleta. Oavsett om deltagaren identifierar sig inom eller utanför konventionella sexualitetsförståelser har dem, ofta under en tidig del av sitt liv när andra jämnåriga utvecklat sina sexualiteter, kommit till insikter eller behövt ta ställning till normativa sexualiteter.

Gränser och gemenskaper

Genom att undersöka hur deltagarna positionerar sig själva i relation till större sammanhang kan vi se hur kollektiv- och identitetsskapande görs inom gruppen. Christian tycker att begreppet kinkykultur är användbart samlingsord för hela communityt, eftersom det inkluderar både BDSM-utövare och fetischister utan att ställa dem i en maktrelation emot varandra.

Christian - [Kinkykulturen] är ju en kultur först och främst - det är ju inte ett begrepp för att hierarkiskt gruppera sexualiteter på ett entydigt sätt. Och det är klart att det är en jätterolig kultur, den är ju skitkul och den kan vara jättebefriande. Just det här att, när en har någonting inom sig - en läggning som inte får plats i samhället i övrigt, att då mötas av en kultur som säger 'hej, du är jättefin, här hjälps vi åt att vara en familj och så gör vi galenskaper tillsammans, och sen så vilket vackert uttryck du har'.

Christian definierar kinkkulturen som en stor gemenskap där individer med normbrytande sexualiteter accepterar varandra och kan samlas likt en familj, vilket tyder på att han känner sig inkluderad i denna kultur. Christian berättar även att gemenskapen med andra fetischister kan få honom att känna en särskild samhörighet.

Christian - Om man inte delar objektet så är samhörigheten intellektuell, man kan liksom relatera till varann på det viset. Delar man dessutom objektet då är det ju 'Hjärta till hjärta' på något sätt tycker jag.

Känslan att "vara fetischister på samma sätt" beskriver Christian som en väldigt stark och betydelsefull för honom. Jocke uttrycker sig på liknande sätt när berättar att han höll sin fetisch hemlig under många år. Första mötet med andra fetischister skedde för honom i en lokal som hade caféverksamhet dagtid och klubbverksamhet kvällstid på 90-talet, vilket påverkade honom väldigt starkt.

Jocke - Jag minns första gången jag gick dit och satt och pratade [...] om de här tankarna med en annan - han var ju inte alls inne på min bana men alltså såhär - H.C Andersen, den fula ankungen, att plötsligt bli en svan.

Jocke berättar att han har tidigare rört sig i sociala rum såsom pubträffar för bland annat BDSM-utövare, men att han inte gör det längre.

Jocke - Sist jag var [på pubträff], bara kände [jag] - 'det här är inte för mig' på något sätt. Så att, jag har vänner som jag snackar med emellanåt, men inte så att jag har varit på någonting.

Jocke reflekterar att eftersom hans fetisch inte innefattar att klä sig i sitt fetischobjekt, så tror han att det är annorlunda för honom att gå på klubb, i relation till någon vars fetisch är kopplat till att klä sig i till exempel ett visst material.

Fetischism och BDSM

Relationen mellan fetischister och BDSM-utövare kan utforskas genom de sociala utrymmen som gruppen delar och inte delar - både fysiska och digitala. Den digitala mötesplatsen Darkside nämns ofta i samtalen som ett forum för det större kinkcommunityt, där många grupper delar kalendarium, diskussionsutrymmen, kontaktsök, nyhetsflöde, köp och sälj-forum, mm. Lena ger här sin bild av plattformen:

Lena - Jag är medlem på Darkside... Som ju är ett community för allt möjligt - det är ju BDSM och det är fetisch och det är kinks och det är swingers och polyamorösa och HBTQ-personer och allt möjligt, som har med någon form av sexualitet att göra.

Även Christian ger bilden av att Darkside är en plats som samlar det bredare kinkcommunityt, och det kan därför ses som en viktig plats gemensam plats för många grupper.

Lena påpekar att vissa fetischister inte gillar BDSMF-begreppet då det riskerar att klumpa samman grupperna på ett sätt som döljer de olika praktikerna. Följande utbyte komplicerar dock bilden:

Oskar - [...] känner du att du personligen blir ihopklumpad med BDSM-gruppen?

Lena - Äh, det blir jag väl ändå för jag är ju en BDSM-utövare också. [skratt]

Lenas svar ger här uttryck för ett förhållningssätt där hon betraktar sig både som fetischist och BDSM-utövare och därmed upprätthåller gränserna mellan dem samtidigt som hon identifierar sig med båda begreppen. Joyce, som berättar att han praktiserar både fetischism och BDSM, ger en annan bild av det personliga förhållningssättet:

Joyce - [...] jag tror att det är meningsfullt att göra en uppdelning, mellan [fetischism och BDSM]... Eller vad ska jag säga, jag tror det är meningsfullt att se det som olika grejer - samtidigt som jag personligen har införlivat fetischgrejerna i BDSM [...]

Joyce berättar vid ett annat tillfälle att han skulle kunna beskriva sig som BDSM-utövare. Därmed han ger en bild av BDSM och fetischism som nära sammanflätat i det personliga utövandet, men även i identifikationen med begreppen. Även Jocke nämner BDSM - att hans fotfetischism ledde honom till BDSM-praktiker:

Jocke - Den här fetischismen fanns liksom. Sen, på något sätt, så kom liksom mer BDSM in - där jag inte riktigt kan förklara liksom varför det hamnade inne i det.

Även Johanna ägnar sig åt praktiker som faller under BDSM-begreppet:

Johanna - [...] faktum är att jag inte enbart är fetischist utan att jag också håller på med olika delaspekter av BDSM [...]

Joyce, Jocke, Lena och Johanna ägnar sig alla till någon grad även åt BDSM-praktiker, men i samtalen förhåller sig deltagarna på olika sätt till avgränsningen. Där Johanna, Lena och Jocke i samtalet tydligt separerar sina olika praktiker, gör Joyce ingen större personlig skillnad mellan BDSM och fetisch-praktiker. Vi tror dock att inte för mycket bör läsas in i detta eftersom samtalen var centrerade kring fetischism, och därför kan ha påverkat hur deltagarna valde att prata om sina praktiker. Christian skilde sig från de andra deltagarna genom att inte ge uttryck för att ägna sig åt BDSM-praktiker. Hos deltagarna har vi alltså både kunnat se överlapp mellan fetischistiska praktiker och BDSM-praktiker på en individuell nivå, där dessa har förståtts och beskrivits på olika sätt - samt frånvaron av ett sådant överlapp.

Normer inom kinkykulturen

Några deltagare har i våra samtal förklarat att kinkykulturen på olika sätt genomsyras av samma strukturer som råder i det större samhället - då främst heteronormativitet. Joyce berättar att han kommit och gått från Darkside över åren eftersom han känt en viss uppgivenhet över heteronormativitet på plattformen.

Joyce - [...] jag var inne på det här med heteronormativiteten i communityt, och det tycker jag är en stor grej. Jag ser den inte som ett problem, det är helt

okej så, men jag kan bli ganska trött på det ibland, på Darkside till exempel, eller på klubbar och så - att det är så *otroligt* förutsägbart [...] jag har kommit och gått från Darkside, alltså för länge sen, och när jag har gått så har det oftast varit någon form av uppgivenhet, för att det här är helt, det här är bara 'killar som vill sätta på tjejer' fast med lite, hårdare inslag [...]

Christian ger en bild av heteronormativa mönster inom kinkkulturen när han berättar om fetischistiska uttryck som går i linje med heteronormativa föreställningar av attraktivitet - uttryck som framhäver heteronormativt 'attraktiva' attribut på kvinnligt kodade kroppar får en hög status inom kinky-kulturen på sätt som fetischer som inte relaterar till dessa skönhetsideal gör.

Christian - [Om] man har en latexfetisch till exempel, eller någonting som appellerar mycket till det här - som anses utmanade som någon sorts poulärföreställning om 'oh det här var lite farligt och lite spännande' - då ligger man ju ganska bra till i [kink]kulturen. Om man kan uttrycka sådana saker [...] då blir ju ens... Om vi ska kalla dem för fetischuttryck, blir ju uppmuntrade och det höjer ens status på något sätt.

Christian berättar att hans blöjfetisch inte är statushöjande i denna mening, eftersom det inte innefattas av vad som är normativt attraktivt.

Christian - just blöjor är en sån här fetisch som - den appellerar inte till ett traditionellt skönhetsideal [...] Öppnar man ett nummer, inte vet jag - Café så handlar det ju inte om, 'så här kan du bli sexigare med blöjor'.

Christian ger även exempel på mer ovanliga fetischer, som sockiplast, som han menar inte får samma status som vanligare fetischer inom kulturen.

Christian - Så på det sättet är ju den här personen - [den] får ut lika mycket av att till exempel vara på, vad ska vi säga - Prideparad, Burning Man i USA. Så att för den personen är det ju, [...] då kanske inte kulturen spelar så stor roll.

Några deltagare har också gett uttryck för normativa formationer inom kinkkulturen där fetischbegreppet fylls med olika meningar genom en sorts diskursiv kamp. Lena förklarade tidigt i vårt samtal att hon anser att det finns två definitioner av fetischism, och fetischist.

Lena - [...] Den ena är stereotypen fetischist, [...] den som går omkring i svart 'cat suit' med shine och går på fetischfester med trance-musik. Det är den ena

sorten tänker jag - den som handlar om att klä sig på ett visst sätt, i en viss subkultur. Och den andra, tänker jag är mer den *diversifierade* och personliga definitionen där ens egen njutning står mer i fokus, snarare än hur man ska se ut eller i vilket typ av sammanhang man ska röra sig i för att kalla sig fetischist. Och i den senare så tycker jag det ryms mycket *fler* olika typer av fetischismer, och fetischobjekt och fetischföremål och material än i det förra då. Den förra känns mer begränsad. Den är inte felaktig! Men den är begränsad.

Fetischisten som klär sig i latex, rör sig i vissa rum anser Lena vara en stereotyp, som också går att hitta i mainstreamkultur som använder sig "fetischistisk estetik". Lena menar att fetischismstereotypen inte behöver vara felaktig *per se*, men att den kan överskugga andra sorters, diversifierad fetischism och komma att representera mer än vad den borde.

I en diskussion om fetischmaterial som kan komma att uteslutas från fetischfester genom dresscode, berättar Joyce att hans fetischer inte innefattar latex, men att han tycker att latexestetik passar in och hör till som ett kulturellt uttryck i kinkcommunityt.

Joyce - Så även om jag inte alls tänder på de här kläderna, tvärt om kanske, till och med, så kan jag tycka att det har en väldigt självskriven plats. Och jag har förståelse för att ett community vill ha någon form av grundläggande estetik kring sig, samtidigt så hade det ju varit bra om man hade en öppenhet gentemot då, i sammanhanget, 'udda' material, som jeans [skratt]

Deltagarnas beskrivning av latex speciella plats i kulturen föreslår vi kan förstås som en sorts latexhegemoni. Detta specifika fetischuttryck kan betraktas som befäst och institutionaliserat genom exempelvis dresscode på fester,

Noah - Finns det normer för vad som ska vara sexuellt och vad som inte ska vara sexuellt?

Joyce - Jamen det finns det ju uppenbarligen eftersom latex, gummi och uniformer... Det finns ju något som antas vara sexuellt, medan de 'vanliga' materialen inte får komma med på samma sätt. Så är det ju faktiskt.

Det finns också andra berättelser som visar på hur ovanligare fetischer tar plats i kulturen och därmed möter normer för vad fetisch innebär på fetischklubbar.

Christian - Och det är ju, det har ju hänt på fetischklubbar som jag varit på också att det... En ganska fin grej var att det dök upp en dendrofil en gång -

på en fetischfest jag var på i [storstad] - så en person som tänder på träd och hade med sig ett älsklingsträd [hjärtligt skratt]. Först var det lite jobbigt att komma igenom entrén, för att - vad, är det liksom okej... Men då var det liksom konsensus om att - den här personen är uppenbarligen jävligt kär i sitt träd så att helt klart - kom in liksom.

Denna berättelse visar på hur en person med en i sammanhanget ovanlig fetisch först inte passerade som fetischist, för att sedan accepteras i sammanhanget. Även i denna berättelse kan vi alltså läsa in en dubbelhet i fetischbegreppet - dels som specifik kultur och estetik, och som ett bredare begrepp som beskriver en stark dragning till vissa objekt utan att specificera vilka dessa kan vara.

Johanna berättar att även om hon uppskattar att gå på fetisch-fester, är det inte en plats där hon praktiserar sin blodfetisch eftersom hon inte är säker på hur det skulle uppfattas av andra besökare.

Johanna - [...] alltså jag vill inte trigga någon annan [genom att penetrera hud med kanyler], så därför händer det liksom inte på sådana fester, och jag känner också om någon vakt eller någon skulle komma förbi skulle det kanske misstas för, knarkar-folk eller någonting om man sitter där med nålar [...] Det är en sak att *jag* accepterat min sexualitet men jag utgår på något sätt alltid från att omgivningen inte skulle acceptera det, och det är lite synd - det skulle jag vilja ändra på.

Att Johannas fetischistiska praktik skulle kunna missförstås eller inte bli accepterad på en fetischfest tyder på att blodfetischism inte har en självskriven plats i rummet, i relation till latex självskrivna plats som Joyce beskrev tidigare.

Samtidigt belyser andra deltagare att det finns andra trygga rum att umgås med andra fetischister, och uttrycka sin fetisch. Christian berättar om olika rum för specifikt blöjfetischister, och dess betydelse. Den mindre gruppen resulterar i att alla är där i syfte att gå dit som blöjfetischist, och möta andra med samma fetisch. Christian beskriver att på sådana fester blir det utmärkande att individerna är där för sin egen skull, oberoende om fetischtuttryck ger status i en större kinkykultur.

Christian - Och dom där festerna, dom ger så *sjukt* mycket energi, och det är - visst det är en fest, men den fyller ju så mycket mer syften än så, det är ju liksom en gemenskaps-skapande *oas* - och liksom identitetsskapande *oas*. Så

det har ju en jävligt allvarlig funktion även om det är en fest liksom, tänker jag.

I utsagorna har vi sett att det finns många olika platser deltagarna rör sig i - inom kinkkulturen, kringliggande normbrytande kulturer, specifika fetischsammanhang och säkert många fler platser. Olika platser har olika syften, och lyder under olika normer där vissa fetischer - särskilt latexfetischism, ofta beskrivs som en högstatus-fetisch inom kinkkulturen. Utifrån vår förförståelse tror vi även att andra material så som läder och lack kan placeras inom denna kategori av högstatus-fetischer⁸. En trend hos deltagarna är att beskriva den större kinkkulturen som närmare heteronormativa ideal, medan de specifika fetisch-sammanhangen, så som Christians blöjfetisch-fester, är längre ifrån denna normativitet. Samtidigt framstår kinkkulturen som ett brett begrepp utan skarpa gränser - vilket föreslår en mycket preliminär läsning av dessa resultat. Vidare skulle många fler gemenskaper behöva utforskas för att nå en kunskap om hur specifika fetischgemenskaper relaterar en övergripande kinkkultur.

Att vara en sexuell 'annan'

Likheter med HBTQ-rörelsen

I flertalet av våra intervjuer kom deltagarna med reflektioner som på olika sätt är kopplade till HBTQ-rörelsen och HBTQ-personers situation som en sexuell- eller 'genusannan' i relation till normativa föreställningar om genus och sexualitet. Jocke berättar att han ibland känt sig avundsjuk när han såg homorörelsen växa under 70-talet till att bli en accepterad del av samhället, på ett sätt som han känt att BDSM inte har blivit.

Christian berättar hur han såg likheter mellan sin egen fetischidentitet och andra personers beskrivningar av sin transidentitet i en bok som han hittat på biblioteket.

Christian - [...] boken hette typ 'Trans- så funkar det' eller något sånt här, men det var något sånt här jättebasal liten folder. Och jag bläddrade i den och insåg, 'jag känner igen mig jättemycket här', bara man byter ut 'olika attribut' mot liksom, min fetisch istället.

---

⁸ Exempelvis finns ett inlägg i Darksides egen ordbok - "Whikipedia" där "LLL" står för "Lack, Läder och Latex". Ett annat begrepp för samma tre material är "3L".

Christian berättar hur han under den händelsen insåg att den kunskap och de begrepp som producerats om transpersoners livsvärld både hjälpte honom att sätta ord på känslor och tankar han hade om sin fetischism, men också synliggjorda hur dessa ord saknades inom hans fetischismkontext.

Dessa paralleller till HBTQ-rörelsen går i linje med en dialog om essentialism som har pågått i både digitala och fysiska rum under längre tid inom kinkkulturen, om BDSM-utövning och fetischism bör förstås som något en gör, eller något en är, samt vad detta innebär för individen. Carlström redogör för diskussionerna om att likställa BDSM och fetischism som sexuell läggning i en motion som avslogs till RFSU:s kongress 2015 (2016, s. 132) där argumentationen gick ut på att det inte handlade om ett fritt val, utan något medfött. Flertalet av deltagarna i vårt projekt har formulerat sig likande om fetischism - att det inte varit en val och att de vetat om sina fetischer sen tidig ålder. Vi var särskilt intresserade av vad deltagarna tänker kring juridisk status och diskrimineringskydd för fetischism, något som varit en stor kamp och vinst för delar av HBTQ-rörelsen. Överraskande nog var det ingen av deltagarna som ansåg att ett diskrimineringskydd för fetischister var eftersträvansvärt i sig, utan kunskapsspridning, öppenhet och acceptans går före.

Jocke anser att fetischister inte har utsatts för lika starkt förtryck som homosexuella historiskt och menar därför att det inte finns ett behov för att fetischism ska innefattas i en diskrimineringsgrund. Samtidigt så kan han se att stigma kring fetischism kan användas som ogrundade skäl för att till exempel smutskasta en tidigare partner i en vårdnadstvist. Jocke är ändå inte övertygad att en diskrimineringslagstiftning är vägen att gå:

Jocke - Bara för att det skrivs in i en lag så betyder inte det att, kunskapen ökar och att problematiken minskar från den biten.

Joyce beskriver fetischism som någonting privat, och understryker ett fokus på ökad kunskap snarare än diskrimineringskydd. Även Lena berättar att hon har svårt att se att fetischister utsatts för diskriminering, och poängterar istället behovet av kunskapsspridning framför lagstiftning.

Lena - [...] där tror jag det räcker ganska långt med kunskapsspridning och att lyfta att det finns - lyfta det på pridefestivaler till exempel, exemplifiera vad fetischism kan vara. Det tror jag räcker ganska långt.

Christian förklarar att han tycker att diskrimineringskydd för fetischister hamnar långt ner på prioriteringsordningen, och att folkbildning, synliggörande och en större öppenhet för normbrytande och mångfald är viktigare i nuläget.

Christian - Och det hade varit kul om folk visste om det på det mer nyanserade sättet. Så att det inte antogs att, när en är i samhället och är fetischist så behöver den inte vara att likställa med, inte vet jag, blottare, tänker jag.

Johanna berättar att det har varit tillfällen då hon har blivit behandlad annorlunda i formella sammanhang, men att det var först efteråt som hon insett att det var på grund av hennes fetischism och BDSM-intresse. Johanna berättar att behandlingen även påverkats av att hon är kvinna. Men för Johanna finns mer akuta problem med svensk lagstiftning än diskrimineringslagstiftningen;

Johanna - [Jag] skulle föreslå att Sverige tar hand om sin våldtäktskultur först, och sen tar sig an såna problem. För jag har inte haft, jag har inte blivit diskriminerad på grund av min sexualitet, och jag har inte hört om någon som har blivit diskriminerad på grund av BDSM- eller fetischismintresse.

Deltagarnas tankar på politiska behov

Flera av deltagarna berättar att de blev medvetna om sin fetisch, eller det som skulle komma att bli deras fetisch, i barndomen. Utifrån dessa narrativ valde vi att undersöka om deltagarna velat få mer information om fetischism från tidig ålder, med sexualundervisning i bland annat grundskola som utgångspunkt.

Christian berättar om en vän som hållit i sexualundervisning i högstadiet på en grundskola, och hur hen då belyst fetischism.

Christian - vid fler tillfällen har min vän bara dragit igenom den här bredden på grejer det finns och nämnt fetischism som en grej. Och fler gånger så har det kommit fram folk, alltså elever. Inte vet jag, om han gick i sjuan eller såhär som bara 'kul att du tog upp det här, jag tror jag är sånhär'.

Johanna berättar att hon blev medveten om sin fetisch tidigt, och tror även att detta gäller för många andra fetischister. Johanna klargör att kunskap om fetischism i sexualundervisningen i skolan kunde ha fått henne inte förtrycka sin sexualitet, vilket fick henne att må dåligt under lång tid.

Johanna - men bara säga att 'det är okej, så länge du gör någonting och är det någon annan involverad och alla är okej med det - alla samtycker, är det okej'.
Hade jag bara hört det där tror jag att min uppväxt hade varit mycket enklare.

Johanna förklarar att om det funnits någon form att information tillgänglig för henne på exempelvis en ungdomsmottagning, hade det kunnat vara potentiellt avgörande för henne som ung.

Lena berättar också att hon gärna sett att det fanns mer information om fetischism tillgängligt, och understryker även att det behövs en bredd i vilka fetischer som då beskrivs i ett utbildningssammanhang.

Lena - [...] Nämna fler exempel på historier, eller människor som är fetischister eller nämna fler fetischer som exempel. Alltså breda spektrumet där folk kan känna igen sig, tänker jag.

Joyce anser också att kunskap om fetischism behöver spridas, men berättar att han ser det som en pedagogisk fråga och understryker ansvaret för den som undervisar i ämnet att kunna utbilda på ett bra sätt.

Joyce - Om jag får välja så *Yes!* Det hade varit jättebra om elever med avvikande, eller 'icke-normativa' preferenser inte känner sig utsatta eller känner sig, *sjuka i huvudet* på sexualundervisningen, det är önskvärt. Helt klart. Sen vilket som är den bästa metoden för det, och vilken som är den bästa metoden för att få dem som känner sig jättenormala, perfekta, att öppna sina sinnen för att det finns folk med andra preferenser - det är en pedagogisk fråga som jag inte vet något om, det är någonting de som forskar på de här frågorna får lösa. [skratt]

Joyce belyser att frågor som hur kunskapen om fetischism sprids och vem som förmedlar den är viktigt för att ge en bild av vad fetischism är. Även Jocke belyser att det kan ha stor betydelse vem som förmedlar informationen om fetischism.

Jocke - [Om] en person som ska informera om det som inte själv [är fetischist], där det bara blir att läsa innantill - ett manuskript. Det blir jätte, alltså - kanske bara blir sämre egentligen.

Johanna förklarar att hon även tycker att forskning om fetischism som representerar gruppens egna förståelser är avgörande för att kunna utbilda andra utanför gruppen.

Johanna - Alltså om ingen vet, om ingen har kommit fram till vad [fetischism] är och hur vi ska behandla det, hur ska vi då kunna kräva det av lärarna att det ska kunna lära ut det? Så vi måste... Forskning måste komma lite i rörelse och göra mer på den fronten, och sen kanske - om några år...

Johanna anser att den representation av fetischism individer möter idag inte kommer från gruppen själv, utan istället är förenklade bilder genom till exempel pornografi.

Johanna - Och, vad händer när jag googlar fetisch? Utan att ha testat det, men jag skulle rakt av gissa att de första fem till tio träff är ju porrsidor. Är det det som vi vill förmedla till folk som letar efter mer eller mindre neutral information för att de själva är osäkra på sin egna sexualitet och vill kolla 'är det här någonting som identifierar mig?' - och då är kanske porrsidor inte riktigt den bästa rösten.

Deltagarnas berättelser tyder på gruppen har ett intresse i att allmänheten hade en större kunskap om fetischism, men att det även är avgörande att kunskapen formuleras utifrån gruppens egna förståelser. Kunskapsbristen, i kombination med patologiska och kommersiella diskurser, resulterar i föreställningar av fetischism som deltagarna på olika sätt inte känner igen sig i. Samtidigt visar deltagarnas utsagor en bredd av definitioner av fetischism, samt vad det betyder för dem. För att skapa en kunskap om fetischism som är representativ för gruppen tror vi att det inte går att teckna en bild av Fetischisten, utan det behövs flertal olika perspektiv för att närma sig en god förståelse för fetischism.

I vårt material framträder inte något enhetlig, tydlig bild av gruppen som en social rörelse med ett enat mål - såsom HBTQ-rörelsen skulle kunna tolkas. Vi fann det något förvånande att alla fem deltagare ser skeptiskt på idén att införa fetischism som en grund för diskrimineringskydd - istället ser många hellre att den bredare allmänheten skulle ha en bättre förståelse för fetischism, och att människor är olika. I regel är deltagarna positiva till att inkludera fetischism i sexualundervisning, med viss reservation för att detta kan göras på bättre och sämre sätt. Många uttrycker stor entusiasm för förslaget att ungdomsmottagningar ska erbjuda information om fetischism. Hos alla deltagare kan vi se en vilja till mer kunskap om fetischism, utifrån gruppen själv.

Slutsatser

Även om vi startade det här projektet i syfte att undersöka fetischister, har vårt material visat att människor som anser sig vara fetischister och ägnar sig åt fetischistiska praktiker, inte nödvändigtvis behöver identifiera sig som fetischist. Fetischism är inte en diskursivt klar konstruktion, och begreppet fylls med olika mening inom olika diskurser. Deltagarna har olika syn på dessa diskurser där vissa understryker kommersialismens skadliga verkan på fetischbegreppet, och andra är kritiska till hur Socialstyrelsen tidigare definierade fetischism som ett sjukdomstillstånd. Hos de flesta deltagarna kan vi se att fetischbegreppet har en viktig subjektskapande funktion vilket har hjälpt många av deltagarna att begripliggöra sin fetischism, både för sig själv och andra.

Fetischistiskt välbefinnande är komplicerat och nyanserat. Deltagarnas beskrivning av fetischism som stärkande, njutbart, ett sätt att umgås eller en källa till harmoni visar att fetischism inte enbart har sexuella dimensioner. Berättelserna ger uttryck för sexualitetsförståelser som utmanar typiska föreställningar om vad som räknas som sexuellt välbefinnande och vi har funnit att fetischism på många sätt envisas med att 'spreta utanför' en hegemonisk sexualitetsförståelse. Samma sak kan vi även se i relation till sexuella kategorier såsom hetero-, homo- och bisexualitet. Deltagarna identifierar sig ibland med dem, för att i andra fall ta avstånd från dessa kategorier då deras fetischism inte passar in dem. Vi föreslår att detta kan fungera som 'glasögon' för att utforska, nyansera och berika rådande sexualitets- och genusediskurser.

BDSM och fetischism är på många sätt nära besläktade, vilket kan utforskas både på individnivå och gruppnivå, samt som praktik och genom sociala utrymmen. Det framkommer genom deltagarnas berättelser en bild av att många fester riktar sig både till BDSM-utövare och fetischister, men att det även finns specifika fetischfester - då utifrån specifika fetischobjekt och fetischkulturer. Vissa fetischer har dock mer utvecklade kulturer kring sig - deltagarna har berättat om blöjfetischismen som tämligen utvecklad, medan exempelvis glas som fetischobjekt inte verkar ha en kultur kring sig på samma vis. De flesta deltagarna drar en skarp gräns mellan fetischism- och BDSM-praktiker. Det visade sig att många definierade sig både som fetischister, och som BDSM-utövare, eller med ett intresse för BDSM. En deltagare gjorde ingen skarp språklig åtskillnad i den egna praktiken mellan fetischism och BDSM. Detta nära samband mellan fetischism och BDSM innebär i en akademisk kontext att forskning om

fetischism som utesluter BDSM kan komma att förbise analytiska möjligheter. På samma sätt kan BDSM-forskning som inte uppmärksammar fetischism riskera att överse kopplingar mellan dessa.

Kinkkulturen beskrivs av deltagarna stundvis som heteronormativ - främst genom att hegemoniska uttryck och estetik speglas i fetischuttryck. Här nämns av vissa deltagare latexfetischism som ett högstatusuttryck inom kinkkulturen, som ofta går i linje med normativa ideal, till skillnad från andra fetischer så som blöjor, glas eller sockiplast. Dessa utsagor föreslår vi kan förstås som ett uttryck för latexhegemoni - att latexfetischuttryck kan komma att dominera i fetischdiskurserna på bekostnad av andra fetischuttryck. Samtidigt finns det andra rum som fetischister rör sig i, som inte har samma överlapp med BDSM-kulturen och som kan komma bygga på andra normerande strukturer eller att göra direkt motstånd mot ovan nämnda. Dessa har vi inte kunnat utforska närmare i vår studie.

Situationen som 'sexuell annan' liknas av deltagarna med HBTQ-personer och vi kan se retoriska överlapp mellan deltagarnas sätt att uttrycka sig och HBTQ-rörelsens fråga om sexualiteten som medfödd, uttrycket 'att komma ut ur garderoben' och att vilja bli accepterad för den en är. Samtidigt ser vi också glapp mellan HBTQ-rörelsens och fetischisters tankar om politiska behov, vilket är särskilt tydligt i oviljan att inkludera fetischism i diskrimineringslagstiftning. Istället låg fokus hos deltagarna på kunskapsspridning hos allmänheten, och gärna för unga människor vid sexualundervisning i skola eller på ungdomsmottagningar. Viljan att informera unga relaterar till deltagarnas berättelser om deras egen erfarenhet som unga fetischister utan tillgång till kunskap och stöd, och deltagarna understryker att representationen av fetischism måste artikuleras från gruppen själva.

Avslutningsvis

Den fetischism deltagarna givit uttryck för i sina utsagor är på många sätt nyanserad och komplex. Den är ömsom statisk, ömsom utforskande. Den är skäl för lycka och sorg. För gemenskap och ensamhet. Den är osynlig, men samtidigt representerad på affischtavlor. Den kallas för sjukdom, den kallas för stärkande. Den kallas avgörande, eller ingenting alls. Men tydligast av allt framkommer bilden av en mycket nära relation till den egna fetischismen.

Och det är dessa individer, och inte psykologer, företag eller historieböcker som bör definiera den. Genom vårt försök att teckna en bred bild av fetischism hoppas vi att vi tagit ett steg i riktningen att komma närmare vad fetischism skulle kunna vara för individer, och önskar att

framtida studier inom fältet fortsätter att med öppenhet föra en dialog med fetischister om deras livsvärld.

Referenser

Referenslista

- Barker, Meg-John and Langdridge, Darren (2009). Silencing accounts of silenced sexualities. I: Ryan-Flood, Rn and Gill, Rosalind eds. *Secrecy and Silence in the Research Process: Feminist Reflections* Abingdon, UK: Routledge
- Beckmann, Andrea (2001) Deconstructing myths: The social construction of "somasochism" versus "subjugated knowledges" of practitioners of consensual "SM", *Journal of Criminal Justice and Popular Culture*, 8(2) (2001) 66- 95
- Beckmann, Andrea (2009). *The social construction of sexuality and perversion* [Elektronisk resurs]: Deconstructing somasochism. Basingstoke: Palgrave Macmillan
- Böhme, Hartmut (2014). *Fetishism and Culture* [Elektronisk resurs]. De Gruyter
- Carlström, Charlotta (2016) *BDSM paradoxernas praktiker*, Holmbergs, Malmö 2016
Publikationen finns även elektroniskt på: <http://hdl.handle.net/2043/20125>
- Cruz, Ariane (2016). *The color of kink: black women, BDSM, and pornography*. New York: New York University Press
- Darkside (2018) Information på startsida, <https://www.darkside.se/> [hämtad 2018-05-20]
- Dalen, Monica (2015). *Intervju som metod*. (2, utök. uppl.) Malmö: Gleerups utbildning.
- Ehn, Billy & Löfgren, Orvar (2012). *Kulturanalytiska verktyg* (1. uppl.) Malmö: Gleerup
- Foucault, Michel (2002). *Sexualitetens historia*, Bd 1: *Viljan att veta*. Göteborg: Daidalos.
- Freud, Sigmund (2008). *Metapsykologi*. 2. utg. Stockholm: Natur och kultur
- Fägerborg, Eva (2011). Intervjuer. I: Kajiser, Lars & Öhlander, Magnus (red). *Etnologiskt fältarbete*. 2., [omarb. och utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 85-110

- Haraway, Donna (1988) Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective, *Feminist Studies*, Vol. 14, No. 3 (Autumn, 1988), pp. 575-599
- Harding, Sandra (1993) Rethinking Standpoint Epistemology: What Is "Strong Objectivity"? i Alcoff, Linda & Potter, Elizabeth (red.) (1993). *Feminist epistemologies*. New York: Routledge
- Hill Collins, Patricia (1986) Learning from the Outsider Within: The Sociological Significance of Black Feminist Thought. *Social Problems*, Vol. 33, No. 6, Special Theory Issue (Oct. - Dec., 1986), pp. S14-S32 Published by: Oxford University Press on behalf of the Society for the Study of Social Problems
- Joyal, Christian C. & Carpentier, Julie (2017). The prevalence of paraphilic interests and behaviors in the general population: A provincial survey. *The Journal of Sex Research*, 54(2), 161–171
- Madison, D. Soyini (2005). *Critical ethnography* [Elektronisk resurs]: *method, ethics, and performance*. Thousand Oaks, Calif.: Sage
- McClintock, Anne (1995). *Imperial leather: race, gender and sexuality in the colonial contest*. London: Routledge
- Newmahr, Staci (2011). *Playing on the edge* [Elektronisk resurs]: *sadomasochism, risk, and intimacy*. Bloomington: Indiana University Press
- O'Reilly, Karen (2009). *Key concepts in ethnography* [Elektronisk resurs]. Los Angeles: SAGE
- Rao, Rahul (2010), *Third World Protest: Between Home and the World*, Oxford, Oxford University Press
- Peakman, Julie (2009) Sexual Perversion in History: An Introduction, i Peakman 2009 (red.), *Sexual perversions, 1670-1890* [Elektronisk resurs], Palgrave Macmillan, Basingstoke
- Rees, Giselle & Garcia, Justin R. (2017) All I Need is Shoe: An Investigation into the Obligatory Aspect of Sexual Object Fetishism, *International Journal of Sexual Health*, 29:4, 303-312

- Rubin, Gayle S. (1984) *Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality*, in Parker, Richard & Aggleton, Peter (red.) (2007). *Culture, society and sexuality* [Elektronisk resurs] a reader. 2. ed. London: Routledge
- Scorolli, C. Ghirlanda, S. Enquist, M. Zattoni, S. and Jannini, E.A. (2007) Relative prevalence of different fetishes. *International Journal of Impotence Research* 19, 432–437
- Socialstyrelsen, Avdelningen för regler och behörighet, Enheten för klassifikationer och terminologi (2009) Ändringar i och tillägg till Klassifikation av sjukdomar och hälsoproblem 1997 (KSH97) – systematisk förteckning, Kumulativ lista 1997-2011 <https://www.socialstyrelsen.se/SiteCollectionDocuments/klassifikation-av-sjukdomar-och-halsoproblem-1997.pdf> [hämtad 2018-05-20]
- Vetenskapsrådet (2011) *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Weiss, Margot. (2011) *Techniques of Pleasure: BDSM and the Circuits of Sexuality*. Durham: Duke University Press.
- Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur
- Zambelli, Laura (2015) *The Deepest Intimacy. A Sociological Account of Bondage, Domination, Sadism and Masochism (BDSM) in Contemporary Italy*. Milano: Università Degli Studi Di Milano:Bicocca.

Bilagor

Intervjuguide

Det mänskliga mötet (innan inspelning)

1. Hej, har det gått bra att ta sig hit? (organiskt)
2. På något sätt kommentera informationsbladet med den populärvetenskapliga sammanfattningen och samtycket, se om det finns några frågor.
3. Deltagandet är frivilligt - meddela att det är okej att avbryta, hoppa över frågor, säga åt oss att lämna dig ifred. (Det här är din plats!)

4. Vilken alias vill du använda? (inte namn eller internet-alias!)

5. Visa diktafonen, visa hur en trycker på paus och start.

6. BÖRJA SPELA IN.

Introduktionsfrågor

1. Har du medverkat i en intervju innan? Finns det något som du minns var särskilt bra eller dåligt under den intervjun?

a. Är du bekväm med att prata om det här temat? Gör du det ofta?

2. (Hur kändes det att fylla i frågelistan?)

Reflektioner kring sexualitet och fetischistisk praktik

1. Hur förhåller du dig till definitionen "fetischist"? Är den meningsfull för dig?

a. Om nej: Finns det något annat ord du hellre använder?

b. Hur länge har du definierat dig som fetischist?

c. (Kan du koppla det till någon speciell händelse, att "det var där och då jag började definiera mig som fetischist"?)

2. Kallar du det för något särskilt när du ägnar dig åt din fetischpraktik?

3. Har du mött någon som beskrivit sin fetisch på liknande sätt som dig?

4. Vissa ser fetischer som en del av sin sexualitet, andra inte. Hur tänker du?

a. Ser du din fetisch som en sexuell läggning, eller något annat? Sexuellt intresse?

Preferens?

b. Använder du begrepp som estetik för att beskriva din fetischism?

5. Upplever du att dina fetischer är statiska, eller förändras de?

a. Ja: Finns någon av dina fetischer som du känner är återkommande?

6. Har du någon fetisch som har uppstått i mötet med någon annan?

7. Skulle du vilja berätta mer om dina fetischer? Du bestämmer själv om du vill svara, och i så fall hur mycket du vill berätta. Vi frågar eftersom vi vill måla en bred bild med olika

erfarenheter, perspektiv och just fetisch.

Fetisch- och kinkcommunityt

1. Har du något större community som du känner dig som en del av?
  - a. Vad skulle du säga är fördelarna för dig att vara en del av ett community?
  - b. Nackdelar?
2. Finns det några särskilda internetforum som du använder dig av för kontakt med likasinnade?
3. Skulle du vilja berätta om din upplevelse av BDSMF-communityt i stort? Anser du dig vara en del av det? Känner du dig inkluderad?
  - a. Tycker du fetischister har en given plats i BDSMF-communityt?
  - b. Gränser mellan BDSM och fetisch-community?
4. Tycker du det finns vissa fetischer som är lättare att dela med sig av och diskutera än andra inom communityt?
  - a. Är det något som du har känt av?
  - b. Vad tror du det kan bero på?

BDSMF-communityt och samhället

1. Ser du en brist på allmänkunskap om fetischism utanför communityt?
  - a. Vad tror du det beror på?
  - b. Hade du önskat att det fanns större allmänkunskap om fetischism?
2. Tycker du att det finns några politiska behov från communityt?
  - a. Har du hört några krav på rättigheter eller erkännande formuleras från gruppen?
  - b. Hur tänker du personligen om dessa frågor?
3. Vissa diskuterar om det hade varit en god idé att infatta BDSMF juridiskt i sexuell läggning i Diskrimineringslagstiftning, vad tänker du om det?

4. Hade du velat lära dig om fetischism i sexualundervisningen i skolan? a. Borde det finnas information om fetischism på ungdomsmottagningen?

Bredare

1. Många inom communityt har talat om en förändring sen Fifty Shades-bokserien kom ut, har du känt av någon förändring?

2. Kan du se några andra specifika händelser som gjort förändringar för hur allmänheten förstått fetischism och fetischister?

Avslutning

1. Känner du att vi har missat något som är viktigt för dig att prata om?

2. "Då stänger jag av diktafonen." - STÄNG AV DIKTAFONEN

3. Vill du att vi skickar transkribering till dig så att du kan avgöra om det är något du vill stryka?

a. Nej? Okej, det går bra att ändra sig

4. Kom ihåg att det är okej att dra sig ur, fram till den 16 maj. Det behöver inte motiveras.

Det mänskliga mötet (efter inspelning) SLÄPP FORSKARHATTEN

1. Checka in!

2. Hur känns det såhär i efterhand?

Frågelista

Att "Fetischa"

Fetischa - Det ord vi valt att använda för praktiken då du är på något sätt i kontakt med din fetisch. Det kan vara när du klär dig i material, är nära ditt fetisch-objekt, eller befinner dig i den situation som är kopplat till din fetisch.

Vad kallar du det för när du ägnar dig åt din fetish - lek, sex, kvalitetstid, avslappning? Är ditt fetischande ett sätt att komma ifrån vardagen, eller skulle du beskriva den på något annat vis? Hur ofta fetischar du? När fetischar du helst? Var fetischar du helst? Känns ditt fetischande olika beroende på plats? Fetischar du helst själv eller med andra? Hur spelar dina sinnen in - så som smak, lukt, hörsel, känsel?

Mina fetischer

Berätta om din första fetisch! Hur kom du i kontakt med objektet/situationen? När? Vad var det för objekt/situation? Har du kvar den fetischen? Vilken är din viktigaste fetisch? Har det alltid varit den viktigaste, eller har det skiftat över tid? Har du andra fetischer som du vill berätta om? Är fetischer viktigt för hur du uppfattar dig själv? Är dina fetischer en viktigt del av din vardag? I möten med andra, fetischister eller icke-fetischister?

Att ha fetish-gear eller fetisch-utrustning

Har du någon fetish-gear eller utrustning? Hur många/mycket? Berätta om dem. Är din fetisch dyr? Har du tillbehör - läderfett, shine? Vart förvarar du dina föremål - låda, synligt, gömt? Har det förändrats över tid? Vilket skulle du säga ditt viktigaste föremål? Är dina föremål utbytbara eller unika? Har du varit med om att ett föremål gått sönder? Gick det att laga? Hur kändes det när något gick sönder? Lagar du själv eller gör någon annan det?

Fetisch som social aktivitet

Träffar du andra fetischister? Om inte, hade du velat träffa andra fetischister? Vad i ett sånt möte känns intressant för dig? Har du rest någonstans i ett fetisch-relaterat syfte? Vilka sociala sammanhang känns intressanta för dig? Fetischfest, workshops, utbildning, sessions, pubkväll, fikahäng, etc. Finns det vissa fetischer som du håller privata?

Min fetisch-berättelse

Har du något särskilt minne som du hade velat dela med dig av? Det kan vara positivt eller negativt och det kan vara något som hände för länge sedan eller nyligen.

Vill du medverka i intervju?

Om du lämnar din mailadress kan vi komma att kontakta dig för eventuell intervju fysiskt eller över chatt längre fram